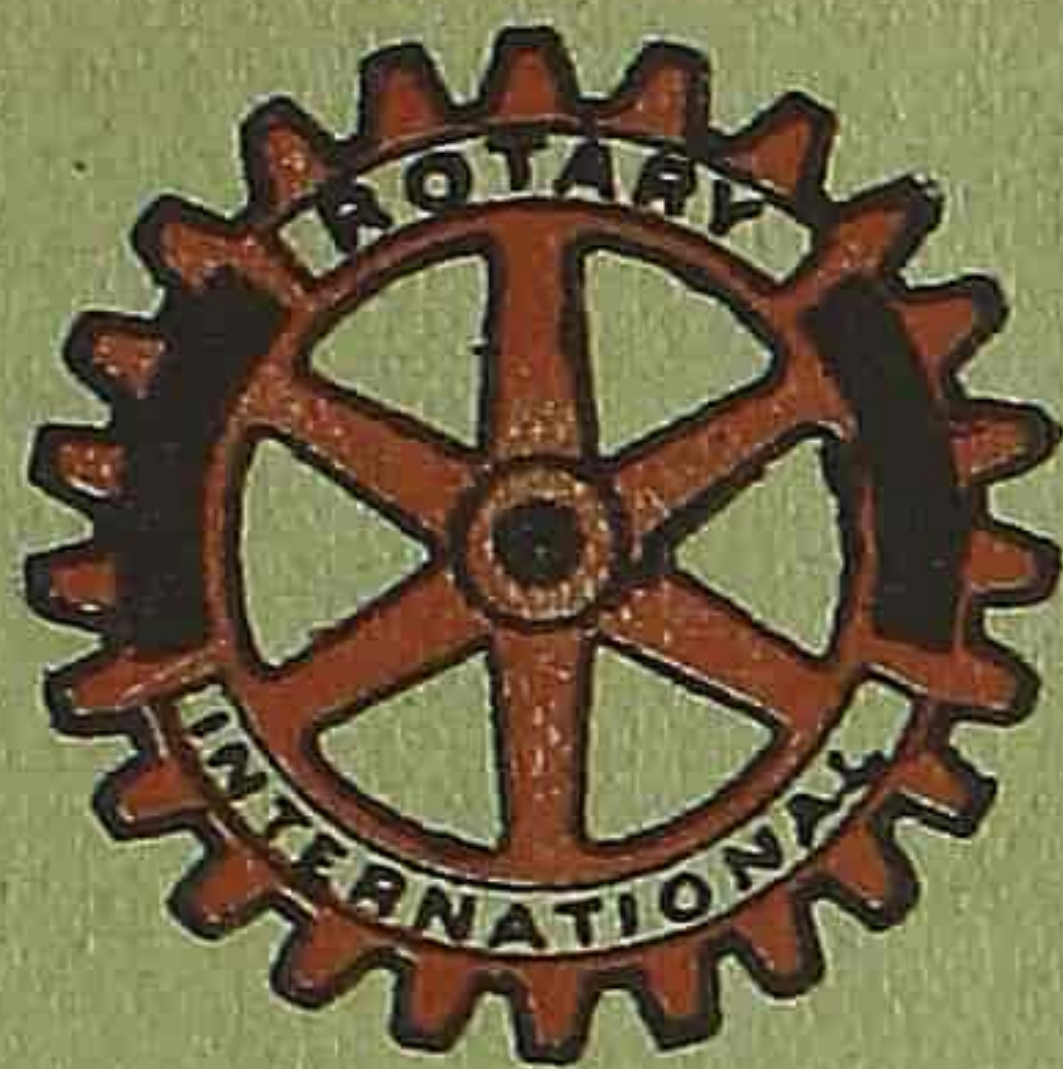

Paštarina plaćena u gotovu

JUGOSLOVENSKI

ROTAR

BEOGRAD

BROJ 8 • FEBRUAR 1938 G.

Sadržaj: Maurice Duperrey, pretsednik R. I.
Osmo pismo guvernera St. K. Pavlovića

Članci: Nj. E. Milan Stojadinović u Italiji. Sa ital. Drag. Prica (R. K. Beograd). — Grčko-jugoslovensko veče u atinskom rotary klubu. — Zemlja sunca, mirisa i boja, od Harald Trolle člana E. A. C. — Brojevi u jugoslovenskom Rotarstvu od Drago Potočnika (R. K. Ljubljana) — Izveštaj o francuskoj rotarskoj štampi i o stanju rotarskog pokreta u Francuskoj, od Ing. Vladimira Žepića (R. K. Zagreb) — Holandija kao privredni i kulturni faktor od Voje Petkovića (R. K. Beograd) — O međunarodnom služenju od dra Božidara Ristića (R. K. Niš) — Prvi sastanak jugoslovonsko-bugarskog Malog komiteta od dra Ilije Pržića (R. K. Beograd) — Osiguranje radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti od Mirka Bauera (R. K. Zagreb) — Osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti od Jerka B. Vičića (R. K. Šibenik) — Privredne prilike Mostara i njegove okoline od Ahmeda Sefića (R. K. Sarajevo). — Kratak opis dvaju parobroda, koji se u Splitu grade za Jadransku plovidbu D. D. Sušak, od Ing. P. Mardešića (R. K. Split).

Iz rotarskog sveta :

Čehoslovački 66 distrikt R. I. — Rad nekih čehoslovačkih klubova. — Rad Madjarskog 82 distrikta R. I.

Iz našeg distrikta :

Promene u članstvu. — Rotarske radosti i žalosti. — Rad naših klubova. — Ispravka pogreške u 7 broju „Jug. Rotara“. — Rotarski hoteli. — Prisustvovanje na klupskim sastancima u mesecu januaru 1938. — Oglasi.

MAURICE DUPERREY
Pretsednik R. I.

Rotari 77-og distrikta sretni da u svojoj sredini vide najvišeg
pretstavnika R. I., predsednika

MAURICE-A DUPERREY-A,

upućuju mu najtoplije pozdrave srdačne dobrodošlice.
Živeo predsednik!

Čekovni račun Jugoslovenske udružene Banke kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 51036 / Cena 144 din. godišnje / Pojedini br. staje 12 dinara

IZLAZI KRAJEM SVAKOG MESECA

Osmo pismo Guvernera

PRETSEDNICIMA I TAJNICIMA SVIH KLUBOVA.

Beograd, 20 februara 1938

Mila braćo,

1. **Pretsednik R. I. u Jugoslaviji.** Za koji dan naša braća imaće najveću čast da u svojoj sredini vide predsednika R. I. omiljenoga Maurice Duperrey-a. 2-og marta o. g., rano izjutra, stiže u Beograd predsednik, u društvu svoje šarmantne Gospođe, da u našoj sredini provede 24 časa. Nažalost, ova će poseta biti i suviše kratka. Jer pozvan dužnošću da obiđe mnoge i daleke zemlje, predsednik i Gospođa Duperrey već rano sutradan, 3-eg marta, produžuju put za Atinu.

U naknadu zato, mili i uvaženi gosti vraćaju se 6 marta da provedu večer u Nišu, putujući sutradan za Sofiju.

Ovo je treći predsednik R. I. koji nam svojom visokom posetom čini najveću čast koju rotari mogu poželeti. Ponosan i sretan što ću ih u ime našeg distrikta moći dočekati, ja im još sada kličem: Dobro nam došli! Živeli!

2. **Distriktna konferencija.** Rešio sam da se ovogodišnja distriktna konferencija održi 7 i 8 maja. Imajte na umu, molim vas, da na njoj svi naši klubovi moraju biti zastupljeni sa 100/100 svojih članova.

3. **Mesto iduće konferencije našeg distrikta.** Još sada treba misliti gde ćemo održati iduću konferenciju (1939). Ako bi koji klub želeo da se primi organizovanja ove konferencije u svome mestu, neka se javi, pa da ovu odluku objavim u idućem broju našeg časopisa.

4. **Zvanične posete.** U poslednje vreme imao sam veliko zadovoljstvo da zvanično posetim naše vredne klubove u Starom Bečeju, Vel. Kikindi i Petrovgradu. Iako mladi, ovi su klubovi postigli zavidnu visinu u svakom pogledu. Ali što najviše karakteriše ove klubove to je ona prijatna toplina i drugarska atmosfera u kojoj sam se naročito ugodno osećao.

5. **Nušićev fond.** Povodom mrti našeg najvećeg komediografa i zasniivanja njegovog fonda, R. K. Subotica uzeo je inicijativu da 77 Distrikt R. I. učini i svoj doprinos ovome fondu. Umoljavaju se svi klubovi koji bi želeli uzeti učešća u potpomaganju ovoga fonda da svoj doprinos pošalju što pre na moju adresu. Bratu Dezideru Potthu najlepša hvala na ovoj plemenitoj inicijativi.

6. **Potapanje parobroda „Srd”.** Najsrdačnije čestitam bratu Aleksiću (R. K. Dubrovnik) na spasenju njegovog sina koji se nalazio na našem potopljenom brodu „Srd”.

7. **Prevod rotarskih brošura.** U vezi sa tač. 8 iz moga 6-og pisma, javljam da se Rotari Klub Niš primio da prevede rotarske brošure br. 9, 10 i 11.

Beograd i Zagreb već su ranije preveli brošure br. 3, 3A, 3B, 3C i 3D.

8. **Novčane pošiljke.** Mnogi klubovi šalju novac bez ikakvog objašnjenja. Molim da se uz pošiljku uvek naznači bilo na samom čeku ili uputnici, bilo zasebnim pismom, na ime čega se šta šalje, da bi se uštedela prepiska oko naknadnog objašnjavanja.

9. **Promena adrese.** Rotari klub Banja Luka moli da mu se otsada sva pošta šalje na adresu brata Rajka Malića, advokata, Bulevar Kralja Aleksandra, 63.

10. **Rotarski sto u Nišu.** Na poslednjem sastanku R. K. Niš osnovan je u Park hotelu stalni rotarski sto obeležen rotar. zastavicom. Za tim stolom svi prolazni Rotari sigurni su da se svakoga dana nađu sa braćom iz Niša.

11. **Jugoslovensko-bugarski komitet.** Početkom ovog meseca održan je u Sofiji prvi sastanak ovog komiteta na najveće zadovoljstvo njegovih učasnika. Sudeći po rezultatima početka, od ovog se komiteta imamo, sa puno prava, nadati najboljem uspehu u što tešnjoj i toplijoj saradnji Rotara bratskih zemalja.

O radu ovog komiteta biće posebnog opširnijeg govora. Ovom prilikom hoću samo da ga pomenem i da njegovim članovima čestitam na početnom uspehu i nepokolebljivoj dobroj volji.

11. **R. K. u Denver-Colorado U. S. A.** Iz Denver-a dobio sam na našem jeziku pismo kojim me tamošnji R. K. poziva, kao i svu braću našega distrikta, da se i kod njih zautavimo kad budemo na putu za dvadeset devetu konvenciju R. I. u San Francisco. U pismu se veli da će tamošnja braća spremiti sve za doček jugoslovenskih rotara i njihovih gospođa: i pri dolasku i za vreme bavljenja i raznih izleta u čuvene okolne planine. Denver leži na 1612 m. nad morem i glavni je grad države Colorado. U njemu je već 1926 g. bio održan Međunarod. rotarski sastanak. Braća mole da im se jave unapred imena posetioca dan i čas dolaska i odlaska, kako bi bila u mogućnosti da na vreme i što bolje prirede doček.

Zahvalan na ovako toplom pozivu ja ga najsrdačnije preporučujem i molim braću da mu se odazovu.

12. **33-ća godišnjica Rotarstva.** Ne zaboravimo da se 23 februara o. g. navršava 33-ća godina od osnivanja prvog Rotari kluba u Chicagu. Setimo se i zahvalnosti njegovom tvorcu i ocu Rotarstva Pavlu Harris-u. Bez njegove inicijative Rotarstva ne bi bilo. Ne bi se znalo za tolike

energije koje se danas obilno traže na opštu korist i održavanje mira. Neka mu je najlepša hvala.

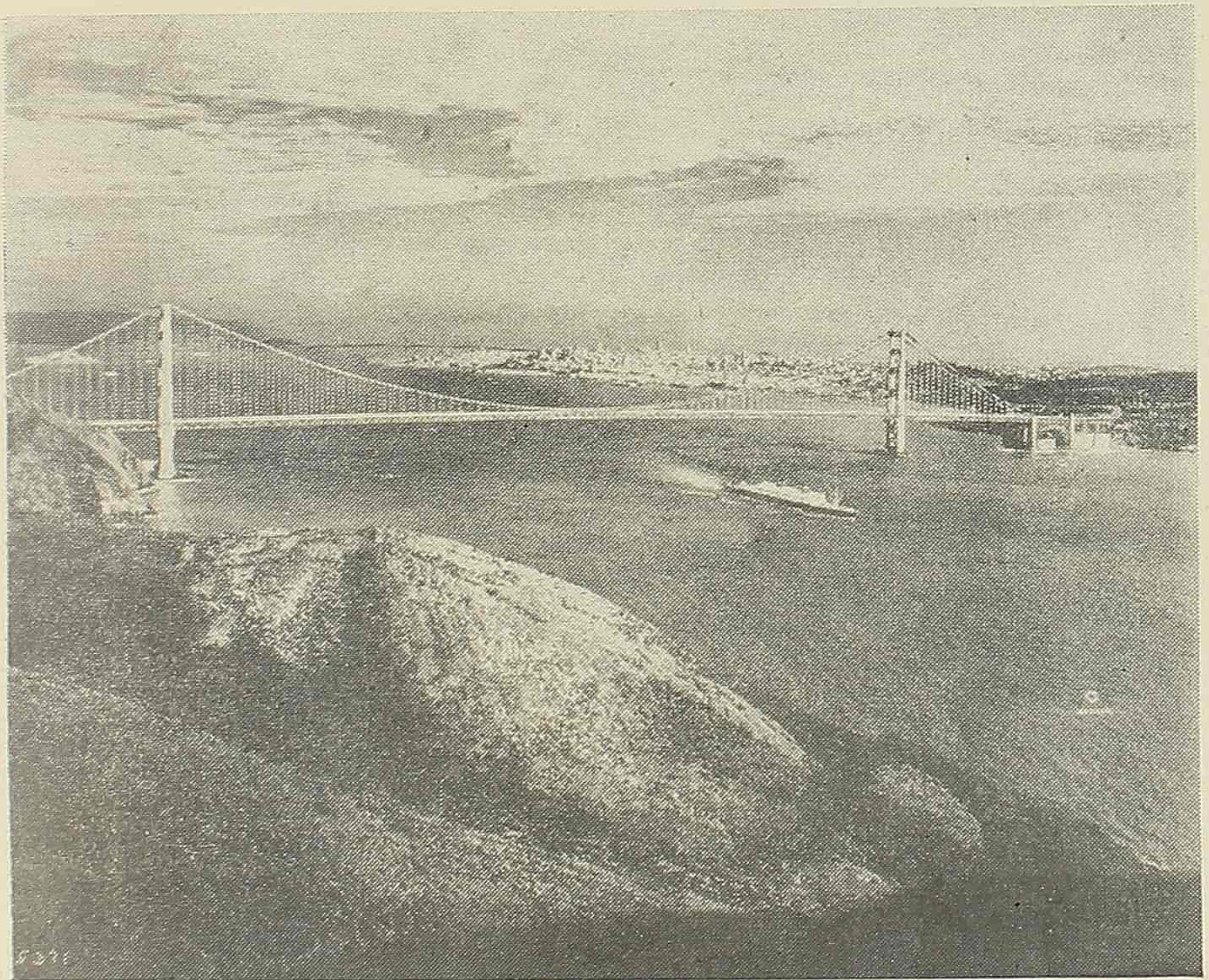
13. Smrt guvernera III-eg distrikta R. I. Nesrećnim slučajem poginuo je u praznom prostoru ispod dizalice, 27 decembra 1937, guverner III-eg distrikta R. I., brat Arthur C. Taylor, član i bivši predsednik R. K. Phoenix (Amerika). Porodici i članovima III-eg distrikta šaljem naj-srdačnije saučešće.

14. Međunarodna rotarska konvencija u San Franciscu. Naša centrala u Chicagu računa na što veći broj učesnika naših Rotara na konvenciji koja će se održati u San Franciscu od 19 do 24 juna 1938 god. Za ovaj se sastanak spremaju velike svečanosti, da će zažaliti svako ko ih bude propustio.

15. Pomoć za postradale u Kini. Guverner kineskog distrikta javlja da je primio preko 15.000 kineskih dolara kao priloge pojedinih rotarskih klubova iz celog sveta. Jedan je deo poslan R. K. Nanking kao pomoć nastradalima od napada iz vazduha a drugi R. K. Soochow za pomoć izbeglicama i postradalima iz Shanghai-a.

Svima toplo rotarsko pozdravlje

St. K. Pavlović

Most „Žlatna kapija“ u zalivu San Francisko, koji vezuje ovaj grad sa Severnom Kalifornijom

Њ. Е. МИЛАН СТОЈАДИНОВИЋ У ИТАЛИЈИ

Италијански II Rotary од децембра 1937 доноси овај чланак: Још је свежа и жива међу нама, Италијанима, успомена на посету Италији од стране Њ. Е. претседника југословенског министарског савета, Милана Стојадиновића у сврху састанка са Дучеом.

Завршни комунике о историјским разговорима у Риму јасно је доказао да итало-југословенско пријатељство служи заједничким интересима обеју Земаља као и учвршћивању европског мира и поретка.

Пут Њ. Е. Стојадиновића после састанка у престоници, политичких разговора, упознавања Вечнога Града са неодољивим утисцима о величини препорођене Италије, завршен је у Крепкој Клими раднога Милана, Претседник југословенског министарског савета обрео се у радном и моћном граду, посетио је творнице, заводе и хучне радионице у којима се кују оруђа за безбедност и материје за аутархију. Радни Милано и сав народ поздравише пресветлога госта живим одушевљењем.

Гувернер италијанских ротара користио је прилику посете да упути преузвишеној личности следећи брзојав:

„Њ. Е. Стојадиновић — Милано. Молим вашу Екселенцију да прими непоколебиво дубоко поштовање италијанских ротара који су пратили и прате са живим дивљењем рад В. Е. упућен ка развиту споразумевања и пријатељства између двају народа и сарадњи и миру између народа Европе. Желимо да другом приликом, узмогнемо лично славити В. Е. Оданост и поштовање.”

Пре одласка из Милана Њ. Е. претседник министарског савета изјавио је уреднику, „Пополо д' Италиа” између осталог:

„Треба да свет зна да се више не може рачунати на несугласице између Италије и Југославије. Ове земље у истину су почеле да пишу нову страницу у историји својих међусобних одношаја.

Ја ћу сачувати неизбрисиву успомену на ова четири красна дана током којих сам тачно упознао вредност и снагу фашистичког режима на свима пољима народног живота, од привредног и социјалног па до војничкога.

У часу одласка шаљем свој благодарни топли поздрав Италијанском народу који је под вођством свога великога Поглавице наново прихватио историску функцију која му припада међу другим великим народима”.

При свом доласку у Трст Њ. Е. Стојадиновић био је дочекан од грађанских и војних власти, којима су се били придружили генерални конзул Југославије у Трсту, југосл. конзул са Ријеке, Њ. Е. генерал Пичоне, пастгувернер дистрикта и инжињер Долацо, претседник Р. К. Трст. Претседник Југословенске владе изишао је из салонских кола, поздравио се најљубазније са присутнима за време док је воз вршио маневрисање и замолио је генерала Пичона да испоручи ротарски поздрав свима друговима у Италији. После тога Њ. Е. Стојадиновић отпутовао је, одговарајући отпоздравом на поздраве званичних личности и достојанственика. Госпођи Стојадиновић предала је госпођа Долацо велик букет ружа и орхидеја.

Италијански ротари врло се радују посети Њ. Е. Стојадиновића кога ће Р. Интернационал убројити међу најревносније чланове. Сувишно је понављати његове ротарске заслуге. Учлањен у Р. К. Београд 1929 године, Др. Стојадиновић био му је активни претседник; кроз 3 године, од 1931 до 1934, био члан Саветодавног европског одбора Р. И. и Европског привредног саветодавног одбора. Сарађивао је на делу „Неколико мисли о економској кризи“ објављеном од стране Р. И. 1932 године. Као гувернер 77 дистрикта (Југославија) у 1934-35 години постављен је за Министра финансија, а за претседника владе и министра иностраних послова за време вршења дужности директора Р. И. Без обзира на своју многоструку активност на јавном послу, као увек одушевљен ротар, налазио је вазда времена посвећеног Ротарству. Био је један од најуспелијих говорника на другој редовној конференцији у Лозани 1931 године. На светском конгресу у Детроиту 1934 године потврдио је да је Ротарство добар инструмент за склапање пријатних односа и дубоких пријатељства између суседних народа. Тада је у говору између осталог нагласио да политички односи између Италије и његове земље нису били најбољи али да су постали срдачнији, благодаречи тадањем гувернеру италијанског дистрикта Њ. Е. генерала Пичоне и пријатељима италијанским ротарима.

Италијански ротари радују се и поносе да могу одговорити на поздраве које је Он изволео упутити италијанским друговима преко генерала Пичоне и понављају му жељу да узмогну славити на својим састанцима којом другом сретном згодом.

(Превео Драг. Прица, Р. К. Београд)

ГРЧКО-ЈУГОСЛОВЕНСКО ВЕЧЕ У АТИНСКОМ РОТАРИ КЛУБУ

Половином децембра 1937 год. Ротари клуб у Атини организовао је један састанак посвећен грчко-југословенском пријатељству, поводом доласка новог југословенског посланика у Атини, Г. М. Лазаревића. Састанак је одржан са дамама, и позвано је било све особље нашег посланства, као и цела управа и многи угледни чланови грчко-југословенске лиге у Атини. Претседник атинског Ротари клуба, бивши министар Г. Кофинас, који је истовремено и претседник грчко-југословенске лиге, одржао је један топао говор, поздравивши новог југословенског посланика, и подвукао да је он од првог тренутка у својој новој мисији изразио жељу за интензивно јачање пријатељских веза између две суседне државе. „Циљ Ротарства, казао је претседник Кофинас, није само у служењу другима, већ и у помагању узајамног разумевања и пријатељства разних народа. Сваки од нас је дужан да развије сву снагу, како би се што више учврстиле постојеће везе између два братска народа. У Југославији је ротарски дух нашао богати развој. То је доказ племенитости осећања југословенског

народа, његовог високог степена цивилизације и његових дубоких тежња за што широм концепцијом ротарских начела. Само за неколико година, од 1928, када су основани први ротарски клубови у Београду и Загребу, старањем Г. Стојадиновића, угледног политичара, кога није потребно да хвалимо, основана су 32 клуба по разним градовима суседне државе, са укупно 799 чланова. Југословенски Ротари издају уредно свој месечни часопис, са извештајима о ротарском покрету и разним занимљивим чланцима. Мислим да је неопходно да истакнем ред и дубоко осећање ротарске дужности, који владају у југословенским клубовима. Од 799 чланова у октобру су присуствовали клубским састанцима 606 ротара, што показује одушевљење са којим се ротари састају и раде на остварењу ротарских циљева". Излажући даље о састанку Европског саветодавног одбора у Загребу и тамо обављеном раду, претседник Кофинас завршио је свој говор речима: „Констатујући тако лепе примере код нама пријатељског и савезничког народа, изражавам жељу да се и код нас развије осећање ротарске солидарности. Ми, ротари, и чланови грчко-југословенске лиге у Атини, тежимо да развијемо у нашем клубу и Лиги међународни дух предавањима угледних личности, о историји, обичајима, привредним и политичким приликама других земаља, а нарочито нашег драгог суседа Југославије, као и утисцима са пута наших чланова. Захваљујући посланику Југославије и госпођи Лазаревић, што су нам својим присуством вечерас показали колико су расположени да нас охрабре у нашем племенитом задатку, дижемо наше чаше за напредак југословенског народа, у здравље његовог узвишеног Краља Петра II, у здравље и славу Њ. Кр. Вис. Кнеза-Намесника Павла и у здравље господина посланика и госпође Лазаревић. Живела Југославија!"

Веома топлим и пробраним речима одговорио је наш нови посланик Г. М. Л а з а р е в и ћ, који је евоцирао успомене са Крфа 1916 године, и пријатељски дочек после мучне албанске епопеје. Истакао је затим данашња узајамна осећања пријатељства између две земље и њихову блиску и плодну сарадњу у оквиру Балканског споразума, и подвукао данашње напоре Грчке, који јој обезбеђују славну будућност, достојну њене славне прошлости. Свој говор завршио је здравицом у част грчког народа и Краља Ђорђа II.

На крају је Г. Б. В е к и а р е л и, директор Атинске Агенције, и члан атинског Ротари клуба, живим речима изнео своје утиске са конгреса полузваничних новинарских агенција, одржаног на Бледу, као и утиске са екскурзија дуж југословенског приморја и по Југославији, учињено после овог конгреса.

Ова срдачна ротарска манифестација грчко-југословенског пријатељства и братства забележена је и топлим речима пропраћена од целокупне грчке штампе.

„Indija i Egipat? Što mi oni kazuju prema velikom i nepovratnom čudu: Jugoslaviji!” Švedi mnogo putuju, ali kao da se pomalo boje Balkana. Autor ih uvjerava o čistoći i udobnosti hotela, željeznica, gradova i ulica ove zemlje, koju oni što su proputovali svijet smatraju najčudovitijom i najljepšom u Evropi. On govori o njezinoj hiljadugodišnjoj historiji, o zemlji između Zapada i Istoka, na čijem tlu su se bili mnogi bojevi od najveće važnosti za Evropu i njenu kulturu, o zemlji sa sniježnim gorjem, golemim skijaškim skakaonicama, rivijerom ljepšom od francuske, dvorcima, gradovima, crkvama, džamijama i minaretima, bogatim lovištima i ljubaznim gostoljubivim stanovništvom. Rečeno je sa mnogo opravdanja, da se na zagrebačkom korzu za nekoliko sati može više vidjeti pravih ljepotica nego u Hollywoodu za deset godina. Zemlja je najjeftinija u Evropi i s njemačkim i čak engleskim jezikom može se dobro proći. Citiraju se izjave Bernarda Shaw-a i E. G. Wellsa o ljepotama Jugoslavije. „Svaki grad je slika, svaka djevojka lijepa kao filmska zvijezda” (B. Shaw). „Socijalna sredina, koja se odlikuje potpunom odsutnošću snobizma, izvještačenosti i afektacije” (Wells).

Dolazeći u zemlju preko Jesenice, dolazi se najprije do prestare Ljubljane (Emona) čiji se veseli život navodno može uporediti sa starijim Bečom. Zatim dolazi se u Zagreb: čisti i lijepi trgovački glavni grad

Perast u Boki Kotorskoj

Jugoslavije. Njegove historijske uspomene, tihi velikaški dvorci, Matija Gubec itd.

Beograd, koji se za najkraće vrijeme razvio u moderni velegrad. Oplenac sa divnim mozaicima i grobnicama kraljeva, Avala sa hotelom i Fruška Gora s manastirima Brankovića. Stara Srbija: Visoki Dečani, Studenica, Žiča, neizmjereno zanimljivi s kulturnog i crkveno-historijskog stanovišta, sadrže neiscrpiva bogatstva i ljepote.

Bosna s tragovima najljućih borba između Istoka i Zapada i orijentalnog despotizma. Ponosni gradovi, ubave, varošice s minaretima a preko svega tamno-modro nebo. Jedno od najbogatijih arheoloških nalazišta svijeta. Kroz Hercegovinu u Boku Kotorsku sa gradovima Perast i Dobrota i otočicima koji podsjećaju na Böcklina. Dubrovnik s njegovim dvorcima, crkvama i samostanima i svjedocima stoljetne samostalnosti. „Tko može da pobroji sve palače, koje pod ljetnim suncem i zimskim burama propadaju na dalmatinskoj obali i otocima! Otmjene građevine s umjetničkim terasama i balkonima, koji streme prema modrom moru. Portali s grbovima, uske ulice, sunčani trgovi i jaki miris ruža — to je uspomena što ju nosim sobom u sjevernu domovinu, koja nas čeka u jesenjem ruhu.”

Crikvenica, Selce, Novi — „kao da hodamo u rajskom vrtu sa svim njegovim krasotama.”

Ali u raspoloženju koje lebdi nad ovim starim i prekrasnim krajevima, ne smijemo zaboraviti, da se nalazimo u zemlji, koja ima i svakodnevne ozbiljne brige. Vanjsko politički zemlja se nalazi danas u vrlo povoljnom položaju; unutrašnja politika je nužno vrlo teški probni kamen (kamen kušnje) za vlastodršce. Posjetilac dobiva dojam, da se ovdje zbiva racionalan rad na unapređivanju, rad koji je dostojan poštovanja.

Na koncu još nekoliko riječi o neznatnim trgovačkim vezama između Švedske i Jugoslavije.

БРОЈЕВИ О ЈУГОСЛОВЕНСКОМ РОТАРСТВУ

Драго Поточник (Р. К. Љубљана)

Пред нама је 6-то издање дистриктног алманаха који је сваке године верна слика нашег Ротарства. Да се Ротарство у нашој држави веома проширило види се из све већег обима те публикације, која је технички лепо опремљена; то доказује истовремено високу штампарску технику наших предузећа.

Према алманahu има 804 члана; ако пак саберемо број чланова према наводима појединих клубова онда их има свега 800, разлика је 2 код Осијека и 2 код Скопља. Од прошлогodiшњег алманаха до овогodiшњег порастао је број клубова од 25 на 32, дакле за 7, а број чланова целог дистрикта од 632 на 804. Али ову екстензију (пораст) треба поделити на два дела.

Број чланова у старим клубовима је порастао (пер салдо: од броја нових чланова треба одузети отпале итд. чланове) од 634 на 668 дакле за 34. То је приближно 5% пораста, што одговара и порасту у нашем клубу у последњим годинама. Ако то још даље рашчланимо добијемо следећу слику: у 6 клубова број чланова смањио се за 14 (од 177 на 163), у 2 клуба број чланова остао је непромењен 35, али је порастао број чланова у 17 клубова за 46 (од 424 на 470). Укупно нам је дакле унутрашња екстензија донела 34 нова члана.

Већа је била спољна екстензија која — према извештајима — привлачи чак позорност у ротарским круговима других дистрикта. Са 7 нових клубова дошло је у ротарске редове нашег дистрикта 136 нових чланова. Што значи да долази на 1 клуб просечно 20 чланова; тај број је за ново установљени клуб примеран, нарочито у мањим и средњим варошима.

Подела по бановинама следећа је. Предњачи наравно Дунавска бановина где је број клубова највећи, наиме 9 а чланова имају ти клубови 199. Савска бановина има додуше свега 8 клубова, али ти клубови броје 208 чланова. Следује центар Београд—Земун—Панчево са 3 клуба и 104 члана. Затим долази Дравска бановина са 2 клуба и 82 члана. Следује јој Вардарска са 3 клуба и 72 члана. Моравска бановина има 3 клуба и 44 члана. Приморска 2 клуба са 37 чланова. По 1 клуб постоји у следећим бановинама: Дринска 24 члана, Зетска 19, и Врбаска 15 чланова. Ако би хтели донети релативну слику онда би требало прорачунати број клубова и чланова на број становника. Један клуб долази на 267.000 становника у Дунавској бановини; у Београду на 289.000; у Савској на 572.000 становника; то су подаци на основу резултата пописа становника од 31 марта 1931 године. Наравно ти су подаци релативне вредности, пошто не узимају у обзир социјалне структуре појединих бановина, што је ради класификацијског система неопходно потребно, јер је чланство верна слика социјалне структуре крајева, у којима се клубови налазе.

Ако узмемо у обзир резултате пописа становништва по закону о месним општинама од 22 јула 1934 године само места са више од 10.000 становника, видимо да још нема наших клубова у следећим варошима: Савска бановина: Бјеловар, Сисак, Вировитица; Приморска бановина: Мостар; Зетска бановина: Пећ, Подгорица; Вардарска бановина: Куманово, Приштина, Призрен, Тетово; Моравска бановина: Крушевац, Пирот, Зајечар; Дринска бановина: Шабач, Тузла, Ваљево; Дунавска бановина: Крагујевц, Пожаревац, Рума, Сента, Смедерево, Сремска Митровица. Број вароши у којима још не постоје клубови према томе мали је. Са овом табелом нећемо тврдити да постоје у свима наведеним варошима услови за оснивање и успешну делатност ротари-клубова.

У погледу социјалне структуре клубова нуди нам систем класификација најлепшу слику о нашем Ротарству. Стога нисам жалио времена и саставио статистику нашег Ротарства по класификацијама како се оне виде из алманаха. Здружио сам наравно неке врсте

класификација у главне скупине, јер би иначе била та статистика сувише обимна.

Највећа скупна класификација јесте Индустрија. У тој скупини заступљено је рударство, електрична предузећа итд. Поред власника убројани имају те класификације 158 припадника, тј. приближно 20% свију чланова. Друга најјача скупина су трговци, велетрговци, царински посредници итд.; заступљени су у нашем дистрикту са 127 чланова или приближно 16%. Трећа скупина су банке, новчани заводи и осигуравајућа друштва са 68 чланова од којих припада осигуравајућим друштвима 8, та скупина новчаних завода заузима од прилике 8.5%. Најразноличнија је скупина, која се рекрутира из управне службе; овде сам убројао и комуналну службу, службу у социјалном осигурању, геометро у управној служби итд. Та скупина има 67 чланова. Две знатне скупине састављају адвокати и нотари са 61 и лекари са 60 чланова. На сваки клуб отпадају дакле приближно по 2 адвоката и 2 лекара са неким изузетцима. Те две скупине заступљене су приближно са 8%.

Све остале класификације заступљене су у мањем броју и има клубова у којима су оне заступљене само са 1 чланом или уопште нису заступљене; наводим их без коментара: просвета 41; сељаци и задругари 35; грађевни инжењери, цивилномашински инжењери итд. 30; занатлије, штампари итд. 28; магистри фармације 27; саобраћај 22; патриотска, трговачка удружења и корпорације итд. 20; уметници, архитекти, музичари итд. 17; туризам хотелиерство 15; судије 11; новинари 9; ветеринари 9; црква 1 и 2 стара члана. Између класификација које треба споменути и које су такођер заступљене има две, и то: радник (Р. К. Лесковац), протестантска црква (Панчево).

Да напоменем — ван оквира класификације — коју интересантност (али без мере!) сељак и адвокат с класификацијом сточарство; поморство као саобраћај на рекама итд. Али то пада сигурно међу лапсусе.

Још са једног другог видика интересантна је статистика наших ротара: од 804 члана 362 су намештеници, државни чиновници и пензионери, што износи 45%, дакле скоро половина. Има клубова где је ова групација најјача тј. где има натполовинску већину нпр. Београд, Битољ, Скопље и Загреб. Ова скупина врло је разнолика јер се у њој налазе и генерални директор и индустријски намештеник итд.

Коначно направио сам још ову поделу. На основу именика на крају алманаха израчунао сам колико чланова носи академске називе. Ту нисам убројао професоре пошто у именику нису узек означени као такви*). Фактички број академски образованих чланова много је већи као што показује следећа статистика: доктора медицине, права итд. има 201, магистра фармације 10, инжењера, архитекта итд. 87. Укупно имају академске титуле (наравно без про-

*) Професора и учитеља има свега 32.

фесора) 298 ротара,**) дакле приближно 37%, од тога имају доктори 25%; инжењери 11%, фармацајти 1,2%.

Надам се да вам је ова статистика добро дошла и да би још детаљнија статистика показала за наш рад много корисних праваца нашој екстензији. Закључке из ове статистике остављам вама, драга браћо.

IZVEŠTAJ

o francuskoj rotarskoj štampi i o stanju rotarskog pokreta u Francuskoj

ing. **Vladimir Žepić** (R. K. Zagreb)

U svom prvom izvještaju upoznao sam vas sa stanjem rotarskog pokreta i njegovom genezom u Francuskoj. Današnji referat bit će posvećen godišnjoj skupštini pretsjednika i tajnika francuskih rotarskih klubova, koja daje pravu sliku rada na rotarskom polju u francuskim distriktima, dok će treći referat biti posvećen Rotari Klubu Pariz.

Poslije konvencije u Nici nastala je u Francuskoj prava rotarska hausse-a. Pokazuje se silan napredak u osnivanju novih klubova, znatno pojačanje rada u pojedinim klubovima, koje dovodi i do toga da klubovi koji su se dosada sastajali 14-dnevno, sada se sastaju nedtлно. Osim toga opaža se ove godine naročita aktivnost francuskih rotara i na rotarskom međunarodnom polju; Francuzi sudjeluju na svim međudistriktnim rotarskim enuncijacijama, ulaze u razne odbore međunarodnog rotarskog karaktera, saraduju u njima, pa su uzeli učešća i u pripremnom odboru za buduću regionalnu konferenciju u Stockholmu mjeseca septembra 1938.

Od početka nove rotarske godine, dakle od 1 VII 1937, osnovano je šest novih klubova u Francuskoj, šest drugih klubova primilo je charter, a pet klubova do sada je u stanju formacije. Osim toga predviđa se osnivanje novih klubova, pa svi guverneri održavaju redovite konferencije sa pojedinim klubovima radi razgraničenja teritorije koja se imade prepustiti novim klubovima.

Jedinstvo rotarskog pokreta u Francuskoj francuski rotari ljubomorno čuvaju, pa iako su prošle godine teritorij razdijelili na tri distrikta, glavno vodstvo leži ipak u Comité Central, koji se vrlo često sastaje na sjednice. André Gardot je pretsjednik toga komiteta i u Francuskoj nosi skraćeni naslov „rotary direktor“ za razliku od guvernera. Ličnost samoga Gardot-a od eminentne je važnosti za francusko Rotarstvo: on je urednik oficijelne obavezne revije „Le Rotary“, sam ispunjava dvije trećine redakcionog dijela revije, održava česte sastanke s guvernerima i izvan oficijelnih sjednica Comité Central-a daje inicijative za rotarski rad u svim krajevima francuskih distrikata, a igra znatnu ulogu i u Rotary International, jer je pretstavnik rotarskog pokreta za akademiju međunarodnog prava u Haag-u. Gardot je po zanimanju prav-

**) С професорима свега 330 ротара.

nik; on je advokat u Angers-u. Veliki je ljubitelj umjetnosti, jer u časopisu „Le Rotary” nalazimo često njegove članke sa polja umjetničke kritike. Gardot je najuži saradnik na stručnom i rotarskom polju sa Jean Appleton-om, s kojim ga veže duboko lično prijateljstvo.

Pod pretsjedništvom „rotary direktora” Gardot-a održana je 22 oktobra o. g. skupština pretsjednika i tajnika svih francuskih rotarskih klubova u Parizu u Palais d'Orsay. Tome sastanku prisustvovali su kao odlični gosti, nama poznati rotari: De Cock Buning, pretsjednik E.A.C., te Struthers, ciriški sekretar. Guverner Pons izvjestio je o prijemu (magnific réception”) Evropskog komiteta u Zagrebu. Izvještava zatim o radu u svojem distriktu, naročito o osnivanju novih klubova. Na kraju govori u prilikama na evropskom rotarskom horizontu: o poboljšanju odnosa između rotara i katoličkog klera u Poljskoj, o delikatnoj rotarskoj situaciji u Austriji prouzrokovanoj poslednjim događajima u Njemačkoj, o porastu Rotarstva u Evropi itd.

Guverner Lefort izvještava o pripremnim radovima za regionalnu konferenciju 1—4 septembra 1938 u Stockholmu. Guverner Couibes iznosi poziv lyonskog kluba, da se slijedeća distriktna konferencija održi 5 i 6 maja u Lyonu. Pretsjedavajući Gardot opominje Francuze na važnost njihovog sudjelovanja na konvenciji u San Francisku 1938 godine, koja će se održati pod pretsjedništvom pretsjednika Duperrey-a.

Čita se zatim poslanica pretsjednika Duperrey-a, u kojoj stavlja naročito u dužnost pretsjednicima rotarskih klubova u Francuskoj da razvijaju socijalni duh i da gaje kult prijateljstva, da u okviru rotarskih ciljeva upućuju članove na savjesnost u zvanju, te koristan rad u okviru opštine i države. Prema toj poslanici smatra pretsjednik Duperrey da je jedan od najvažnijih puteva za ostvarenje četvrtog rotarskog cilja: izmjena rotarskih predavača između zemalja i distrikata, koji će u ime svojih sugrađana donositi drugim narodima izraze njihovih osjećaja i dokaze prijateljstva. Ostvarujući te ideje pretsjednika Duperrey-a, boravio je u mjesecu avgustu u Francuskoj Američanin Walter D. Head, direktor akademije u Montclair-u, New Jersey, koji je održao predavanja u šest francuskih i dva belgiska kluba. Za decembar predviđena je serija predavanja pretsjednika Deberghe-a, past-guvernera belgijskog distrikta, koji će održati u šest raznih klubova predavanje o temi „Pogledi jednog Belgijanca na francusko-belgijsko prijateljstvo”. Osim toga posjetit će klubove srednje i istočne Francuske nama poznati rotar Baillod iz Neuchatel-a i održati im predavanja. Troškovi su razdijeljeni tako da polovicu snosi fond distrikta, a drugu polovicu klubovi u kojima će se održati predavanja.

Iz izvještaja guvernera vidi se da oni stalno posjećuju svoje klubove i više nego jednom u godini, te da su prisutni svakoj svečanijoj zgodi, međuklupskom ili regionalnom sastanku u svojem distriktu.

Na predlog ekonomske komisije francuskih distrikata zaključuje se da su pretsjednici pojedinih klubova obavezni da donose izvještaje i predloge svojih klubova o onim ekonomskim pitanjima koje ova komisija bude nabacila ili studirala.

Poslije izvještaja o sastavu klubova i izboru lica podesnih za članove u klubu, te o sredstvima za povećanje frekvencije, prelazi se na

izvještaj Komisije za služenje, koja iznosi razne predloge za što uspješniji rad u pojedinim klubovima. Tako se preporučuje da potpretsjednici pojedinih klubova u slijedećoj godini postanu pretsjednici, kako bi svoje pretsjedničke dužnosti mogli već preuzeti sa znatnim iskustvima.

Pretsjednik Gardot iznosi pitanje stipendije raznih rotarskih organizacija za Akademiju internacionalnog prava u Haagu. On je izradio kompletan izvještaj o ovom pitanju za „Board of Directors” u Chicagu, pa iz toga izvještaja vadi najinteresantnije momente. Sama Francuska dala je osam stipendija prošle godine, a do sada svega već preko 30, pa biro rotara Gardot-a drži u evidenciji sve bivše stipendiste u cilju što boljeg plasmana prema njihovim sposobnostima. Spominje zaključak E.A.C. da se pozovu i svi ostali distrikti u Evropi da to isto učine za godinu 1938, pošto su i Belgija i Švedska godine 1937 počele s davanjem takvih stipendija. Pretsjednik Gardot traži da mu se za godinu 1938 pošalju potrebni predlozi za francuske stipendiste i označuje uvjete koje moraju ispunjavati.

Isto tako pretsjednik Gardot polaže naročitu važnost na svoj izvještaj o rotarskim stipendijama u Francuskoj za učenje stranih jezika. Do sada su šiljani mladi Francuzi u London i Amsterdam, a sada je načinjen aranžman s talijanskim rotarima pa će se slati nekoliko mladih Francuza i u Italiju. U svakom ovakvom slučaju po jedan stranac dolazi u Francusku na l'Institut pour Etrangers pri kojem od francuskih univerziteta.

Interesantan je predlog pretsjednika Guénot-a iz Rotari Kluba Antibes: da se osnuje veliki „rotarski institut za međunarodno služenje” u Nici. Ovaj predlog biće proučen na distriktnoj konferenciji francuskih rotara u Lyonu mjeseca maja 1938.

Preporučuje se na temelju do sada stečenih iskustava izgradnja „malih komiteta” između francuskih i inostranih distrikata.

ХОЛАНДИЈА КАО ПРИВРЕДНИ И КУЛТУРНИ ФАКТОР

Воја Петковић (Р. К. Београд)

Код нас се увек са симпатијама говори о Холандији, иако је мали број наших људи који је Холандију посетио. Разумљиво је да се о Холандији говори са симпатијама, јер још из школе знамо да је то уистину једна мала, али врло напредна земља у делатности, у уметности, култури и у свима привредним гранама.

По земљорадњи и још неким важним стварима има много сличности са нашом земљом. Има, међутим, и ствари које је од нас јако одвајају, шта више, има момената који је чине једном сасвим оригиналном земљом. Само њено име — Нидерленден — Пеји-Ба — Низоземска — потсећа нас на познату нам из географије чињеницу да је велики део, и у исти мах најплоднији део њене земље, нижи но што је ниво мора.

Довољна би била само та чињеница да нас потсети на огромне напоре, натчовечанску борбу њених становника да од мора откину

и себи обезбеде парче по парче његовог дна. Није тако давно да је Холандија успела исушити велики део свога највећег језера Зојдерзе, уз огромне инвестиције и најмодерније техничке изуме, и да то земљиште отвори ратарској култури.

Иако мала (по површини тек седми део, а по становништву нешто преко половине Југославије) и са малим делом земљишта за обрађивање, Холандија је ипак позната као претежно аграрна земља са јако развијеном продукцијом земљорадничких производа, а нарочито поврћа и воћа, затим сточарства, са којим данас стоји међу првим земљама на свету и у погледу квалитета стоке и у погледу прерађевина. Потребно је напоменути, да би се увидио значај холандске продукције поврћа, воћа и стоке, да Холандија извози годишње свежег поврћа и варива у вредности од 1 милијарде и 230 милијона динара, бутера и сира у вредности од 1 милијарде и 800 милијона динара.

Од 2,6 милијона хектара обрадиве земље налази се 1,3 милијона под ливадама, 35 хиљада хектара под воћњацима, 1300 хектара под културом цвећа, 8200 хектара под културом цветних луковица, 116 хиљада под баштама и 255 хиљада хектара под шумом.

Колики је напредак постигао холандски народ у рационализацији производње, видећемо ако упоредимо просечне приносе земљишта код разних култура у годинама 1851/60 и 1935:

пшеница	19,3	хл по хектару према	40,1	хл
раж	18	хл по хектару према	31,1	хл
шећерна репа	20.000	кг по хектару према	37.200	кг
лан	2.396	кг по хектару према	5.457	кг
кромпир	120	хл по хектару према	437	хл

Холандија је према званичној статистици за 1930 год. имала следеће чисте приходе од земље и то:

земљорадња	4 милијарде и 850 милијона динара
сточарство	23 милијарде и 742 милијона динара
баштованство	6 милијарди и 90 милијона динара
шумарство	207 милијона динара

Самога воћа и поврћа прода се годишње на јавним продајама које су у Холандији уобичајене, за 56,5 милијона форинти или у нашем новцу за 1 милијарду и 700 милијона динара.

Њене две луке, Роттердам и Амстердам, по броју бродске тонаже престигле су давно саобраћај Хамбурга, највеће луке на европском континенту. Ушће Рајне са небројеним каналима и са индустријски најизграђенијим крајем Европе гравитира ка тим лукама. Укупни промет робе свих холандских лука износио је прошле године 88 милијона тона, од којих отпада на Роттердам и Амстердам 65 милијона тона.

Но поред тога што те две луке играју велику улогу за транзитну робу, у њима, као и у осталим крајевима Холандије развија се велика индустрија, која је јако у вези са тим њезиним географским

положајем и који је претвара у капију Централне Европе за прекоморске земље. Холандија има у провинцији Лимбург каменог угља, којег се ископа годишње 12 милијона тона, од којих се преради у кокс 3 милијона тона. Друге важне индустрије које треба поменути су: сапунска, конфекцијска, кожарска, каучука, машина, топионице метала, електротехничка, прерада метала, лима, бицикла, покућства, папира, памука, лана и вуне, ћилима, чоколаде, млинова, маргарина, хемиска индустрија, прерада кромпира итд.

Холандија је од давнине чувена по својој бродограђевној индустрији и солидности њених бродоградилшта, која уживају нарочито поверење наших великих паробродарских друштава. Она је земља и неких других фабрикација које уживају светски глас. Довољно је поменути Филипсове продукте, који су нам најбоље познати.

Холандија није међутим само једна мала напредна срећна земља на европском континенту. Она је велика и богата колонијална држава са ванредно лепо уређеним колонијама, које обилују великим природним богатствима и снабдевају цео свет одличним колонијалним производима. Њено колонијално царство броји преко 50 милијона становника, од којих на самом острву Јави живи 40 милијона.

Холандија располаже једном веома моћном трговачком флотом. Тонажа се њене флоте истина редуцирала од 7 милијона тона у 1930 г. на 5,5 милијона тона у 1936 г., али је зато Холандија била прва земља која је своју трговачку морнарицу модернизовала и наново изградила, а старих неекономичних бродова се решила. Њени бродови обављају углавном промет слободне пловидбе, али одржавају и редовне линије са целим светом, а нарочито са својим колонијама. О тако технички и у сваком погледу врло усавршеној флоти води се рачуна у поморском и трговачком свету.

Холанђани су слободан народ, дубоко надахнут демократским принципима, по којима се њихова држава и управља. Она је вазда давала па и сада даје заклон слободоумној мисли.

У доба привредне кризе Холандија је ишла за тим да се одбрани од конкуренције претерано јефтине робе, која је погађала њену индустријску и пољопривредну радиност, а нарочито радништво навикло на високи стандард живота. Образовани су нарочити фондови за сузбијање кризе. Ти фондови су годишње достигали баснословну суму од 300 милијона форинти или око 9 милијарди динара (пре девалвације форинта). Чим је криза почела да попушта, и Холандија пушта слободу трговини, отвара границе па је тако и Југославија још у овој години могла да се тиме користи.

Волумен спољне трговине Холандије — увоз и извоз — износи у 1936 години једну милијарду и 760 милијона форинти или у нашем новцу око 45 милијарди динара. Ту није урачуната транзитна роба. У 1936 г. је кроз Холандију провезено, са и без претовара, 40,7 милијона тона робе. Највише промета Холанђани праве с Немачком (19%), Енглеском (16%) и Белгијом (12%). Холандија је пијаца где се, тако рекућ, свака роба може да прода и да купи. Бо-

тата капиталом, она би могла и на том пољу да нам корисно послужи кад бисмо успели да је заинтересујемо за сигурне и рентабилне послове. — Најзнаменитије брусионе дијаманата налазе се у Амстердаму. Промет злата и сребра у полугама (увоз и извоз) у 1935 г. износио је 722 милијона форинти или око 21,5 милијарду динара.

Што се специјално нас тиче, ми мислимо да смо ми, ма да смо у Европи по пространству већи од Холандије, и поред тог нашег пространства заиста мање напредни од ове мале земље. Од велике би користи било кад бисмо с њом подржавали што јаче културне и привредне везе, па је стога за сваку препоруку да се овој земљи код нас посвети што већа пажња. Холанђани са своје стране такођер нам посвећују у задње време нешто пажње. То се манифестује посетама њихових привредника и туриста.

У Холандији је висока култура у свим гранама. У сликарству су се такмичили са Италијанима и Немцима: Рембрант и Ван Дајк су им пронели глас по свету.

Холандски народ је миран и тих, са пуно финих осећаја и финог васпитања. Била би велика добит за наш народ да што више упозна Холандију и холандски народ, да прими све његове прокушане методе рада и културних тековина, а нарочито да научи од Холанђана рационалну аграрну производњу и искоришћавање исте. То је марљив и штедљив народ. Њихова солидност у пословању може да нам послужи за углед. Својом истрајношћу они се могу такмичити с Енглезима, а у начину рада с њима успоредити.

И на пољу туризма ми можемо од њих имати користи. Они су страствени путници, док би посете наших у Холандију добро дошле. Кр. Утрехтски Сајам, који се одржава двапут годишње, био би добра прилика за такав излет. Сем осталог заслужило би посетити и дивне цветне пољане тулипана у Харлему. Холандија је дивна земља. Просечена делтом Рајне и Шелде као и великим пловним каналима, пуна је зеленила; у свом великом делу то је права украшена башта. По њеним зеленим ливадама пасе силна стока. Холандија има и дивне шумовите пределе и ванредно лепе околине око појединих великих вароши. Тако је околина Хага па све до Шевенингена најлепши врт који се може замислити. Ко посети велике холандске вароши Ротердам и Амстердам, треба да посети и Шевенинген, једно од најлепших морских купалишта на Северном Мору.

Према овом врло кратком прегледу о Холандији као привредном фактору, види се да Холандија игра једну међу највећим улогама у привреди Европе па и целога света.

ISPRAVKA

U prošlom januarskom broju „Jugoslovenskog Rotara“ potkrala se sledeća pogreška: Na strani 4: u zaglavlju i potpisu je pogrešno štampano potdirektor, a treba **Pastdirektor** R. I. dr. M. Stojadinović.

Govoriti o međunarodnom služenju, to je govoriti o najaktuelnijoj i najvažnijoj zadaći našeg rotarskog pokreta te smatram da ovih nekoliko reči neće biti izlišne, ako vas potstaknu ne samo na razmišljanje, već naročito na delanje u ovom pravcu.

Odmah u početku nameću nam se pitanja: Šta je to međunarodno služenje i šta bi bio krajnji cilj toga služenja?

Odgovor na prvo pitanje istovetan je sa četvrtim ciljem Rotarstva, a to je: unapređivanje međunarodnog sporazumevanja, dobre volje i mira putem svetske drugarske zajednice rotara. Ovih nekoliko konciznih reči kažu mnogo i svakog trenutka svom dušom i srcem moramo se truditi za ostvarenje njihovo. Moramo uvek imati na umu da je međunarodno služenje budućnost rotarskog pokreta, da je ono tako važno, tako idealno, da mu moramo posvetiti svoje vreme, svu svoju ljubav i volju da bi naš rad bio krunisan najlepšim plodom koji se da zamisliti.

Svuda na svetu van naših granica žive ljudi koji osećaju, misle i rade isto kao i mi i kojima je stalo isto tako kao i nama da na svetu zavlada trajan mir i mirno rešenje svih nesporazuma, što sve služi opštem dobru celoga čovečanstva. Na ovom pitanju Rotarstvo, a utoliko pre svaki od nas koji Rotarstvu pripada, treba da položi ispit. Treba zapamtiti da nema idealnijeg posla nego doprineti bez ličnih koristi, učvršćivanju opšteg mira tj. doprineti najvažnijoj stvari za progres ljudske kulture. Zato i ne možemo dovoljno pohvaliti konvenciju R. I. u Menneapolisu, koja je i preporučila svima rotarima sveta da rade na ovome: da proučavaju sve mogućnosti, da skupljaju predloge i preporučuju sredstva kako bi se najlakše ostvario ovaj naš 4-ti cilj. Kao posledica ovoga apela, ovo je služenje postalo ideal svakog dobrog rotara i skoro dvesta hiljada najodabranijih ljudi od zvanja i posla, u celome svetu, postali su propagatori mira za kojim čovečanstvo vapije i oseća danas hitniju i jaču potrebu no ikada.

Danas na svetu žele mir i rade na njemu blizu 200.000 istaknutih ljudi od posla i zvanja, prvi među prvima u privrednom svetu, i kako se Rotarstvo širi poput vatre, to će u njegovim redovima za kratko vreme biti čitava vojska najistaknutijih predstavnika privrede u celom svetu, a kako je privreda na celoj zemaljskoj kugli čvrsto povezana i uslovljena mirom, to će ovaj pokret dobiti i samim tim još veći i sigurniji polje. A kada jednog dana na celoj zemaljskoj kugli više stotina hiljada, pa i milion, istaknutih privrednika, koji će za sobom imati bar još tri puta toliko privrženika i pacifista, zažele mir i dobru volju među narodima, to onda neće biti prazne želje Rotari Klubova, već će to biti i nepokolebljiva želja celog privrednog sveta, koja će morati da se poštuje.

Iako je Rotarstvo nacionalno, pa tek onda internacionalno, ono zahteva na prvom mestu da dobar rotar bude dobar i lojalan građanin, koji se zalaže u svakom pogledu za dobro svoje otadžbine. Ali ipak Rotarstvo veruje da najbolje služi svojoj zemlji onaj koji se trudi da se mržnja među narodima zameni prijateljstvom.

A kako mi možemo najbolje služiti? Nebrojani su putevi i načini kojima se ovome služenju može doprineti i uspešno delovati. Vekovima su neprijateljstva među narodima obnavljana, vekovima je pogrešan nacionalizam punio duše ljudske. Svesni smo da treba mnogo vremena da se to sve izgadi i dovede u red. Mi smo možda prvi za to pozvani. Ali ne treba očekivati, ne treba se zavaravati da sve to može postići Rotarstvo kao ustanova. Više možemo postići lično mi sami. Moramo samo sebe vaspitati u tom duhu i truditi se da upoznamo svet, kako dopisivanjem, tako i putovanjem. Upoznavajući se međusobno, mi, rotari celoga sveta, najlakše ćemo se zbližiti, razumeti i zavoleti. Znano pitanje, znano voljeno; neznanu nepitano, neznanu nevoljeno, lepo kaže naš narod. A jednom, kada nas to zbliženje uveri da smo istinska braća, da težimo svi jednom istom cilju da na svetu stvorimo uslove za što bolji i mirniji život, tada ćemo se lako sporazumeti i sve eventualne nesuglasice mirno rešiti. Ovo je možda najlakši, najefikasniji i najbrži put da se pravilno dođe do rešenja ovoga pitanja i postigne uspeh. Treba oplemeniti duše mladeži, treba je naučiti da voli svoga bližnjeg, da mu želi dobra kao sebi samima. Treba u tom duhu raditi, jer bi nam tada posao bio dvostruko laški. Ako svaki od nas doprinese ovj stvari malo, učiniće se mnogo. Mi odmah moramo početi da delamo u tom pravcu da docnije ne bi bilo kasno i da ne bi sebi prebacivali.

Izgleda da XX vek nije mnogo izmakao iza svih onih ranijih osvajачkih vekova u kojima su tako često beda, glad i nesigurnost carovali, a milioni života gasili se nasilno. Mi se ne možemo pohvaliti da smo svojoj deci, svojoj omladini, našoj budućnosti pripremili bolje uslove za život, no što smo ih mi imali. A pošto je omladina budućnost svih naroda, eto još jednog terena gde Rotarstvo treba da razvije svoju delatnost. Vaspitati omladinu u duhu rotarskih ideja, naučiti ih da u njih veruju i uliti im u srca to kao zakon, značilo bi mnogo. A to nije teško, ako se sistematski utiče na dušu mladoga čoveka, u kojoj puno dobrih osobina tinja i traži da dođe do izražaja. Tako oplemenjeni ljudi bili bi najbolje jemstvo za ostvarenje ovog našeg najlepšeg ideala. Zato delajmo u ovom pravcu predavanjima po školama, radimo na razmeni đaka i omladinaca u stranim zemljama za vreme leta i školskog raspusta, dodeljujmo nagrade za učenje stranih jezika i za temate o prijateljstvu među narodima, držimo prigodna predavanja u samoj zemlji, objavljujmo u štampi sve događaje koji idu u prilog ovoj ideji, radimo i ne čekajmo bespomoćno. Bezbrojni su putevi kojima možemo korisno poći. I samo čovečanstvo čini jedan ogroman napor da sredi prilike u svetu i obezbedi red i mir. Zar u tome cilju nije stvoreno Društvo naroda? Iako ono nije još postiglo željene rezultate, ono je ogromna tekovina čovečanstva i naša je dužnost da pomažemo ovu ustanovu da živi, da napreduje, da ojača, da se upotpuni, jer makakva da je, ona predstavlja ipak veliku dobit sveta i jednu svetlu tačku budućnosti, koja će moći doprineti imiru sve više i više ukoliko bude jača.

Što se tiče našeg kluba, koji se nalazi u neposrednoj blizini bratskih klubova u Bugarskoj, mi imamo tu najbolji putokaz za naš rad. Dužnost je naša da pitanju na zbliženju naših i bugarskih klubova posvetimo najveću pažnju. Nedavno stvoreni Bugarsko-jugoslovenski mali komitet,

koji će uskoro početi rad, uveren sam urodiće najlepštim plodom i tada ćemo s ponosom moći reći da smo mnogo učinili u međunarodnom pogledu. I sam pakt večitog prijateljstva između nas i Bugarske je rezultat marljivog rotarskog rada. Setite se samo bezbrojnih međusobnih poseta, kako od strane Bugara, tako i od naše strane, a tim posetama udaren je čvrst temelj jednog stvarnog zbliženja između naroda direktno, što se docnije i formalno konstatovalo pomenutim paktom.

Moramo raditi i brzo i mnogo. Rešenje međunarodnih nesuglasica morase obavljati mirnim putem. Zašto? Naše generacije najbolji su svedok svih strahota minulog rata. Treba li da se to ponovi i smemo li mi ostati ravnodušni u svemu tome? Nema ni dve decenije kako su se u Evropi nasilno ugasili milioni najsposobnijih života koji su svetu bili potrebni, a da ne govorimo o propadanju i materijalne i duhovne kulture. Po najskupljoj ceni — svojom krvlju — stvorili su nam ovaj mir, koji je ponovo ugrožen. Brujanje topova već dopire do naših ušiju. Milioni golih, gladnih traže našu pomoć. U Španiji, u Palestini, na Krajnjem Istoku, svuda vri. Kuda srljamo? pita se čovečanstvo, a životi se gase sve više i više. Hoćemo li dopustiti da još jednom dođe do novog rata, ovoga puta sigurno najstrašnijeg koji je svet doživeo, koji će nešteditice kositi našu decu, a da mi ne učinimo sve što možemo da do ovoga ne dođe?! Predznaci novih strahota moraju svući koprenu sa očiju onih koji ne vide i ne čuju vapaj napaćenog čovečanstva. Nije to laka stvar boriti se u današnje doba za mir, za pobedu prava nad silom. Znamo mi to, ali mi moramo učiniti sve, uhvatiti se u koštac sa svima teškoćama i raditi bez prestanka da bi nam savest bila čista da smo učinili sve sa svoje strane da doprinesemo najznačajnijoj i nipotrebnoj stvari sveta — miru — i time najbolje odgovorimo dužnosti koju smo na sebe primili. Svest i snaga rotarska pomoći će nam u tome!

ПРВИ САСТАНАК ЈУГОСЛОВЕНСКО-БУГАРСКОГ МАЛОГ КОМИТЕТА

Др. Илија Пржић (Р. К. Београд)

Југословенско-бугарски Мали комитет одржао је свој први састанак у Софији 2 и 3 фебруара 1938 год., под претседништвом ротара Љубена Божкова, инжењера и двогодишњег претседника Софијског клуба. На овом састанку узели су учешћа чланови комитета ротари: Стојча Мошанов, бивши министар народне привреде, потпретседник Софијског клуба; Димитар Савов, претседник софијске трговачко-индустријске коморе; д-р Цоња Буров, директор осигуравајућег друштва „Блгарија“; Милан Чемериќић, начелник банске управе из Скопља; Драги Ристић, индустријалац из Ниша, и д-р Илија Пржић, професор универзитета из Београда. Д-р Владимир Белајчић, пастгувернер 77 дистрикта, болешћу спречен није могао да узме учешћа на овом састанку Малог комитета.

Софијска браћа приредила су југословенским ротарима веома срдчан дочек. У заједничким седницама расправљана су, у пуној хармонији и разумевању, питања о могућности културне и привредне сарадње ротари клубова обеју земаља, а напосе питања о измени ротарских публикација (нарочито недељних извештаја), измене омладине (у занатима и трговини), организовању предавања у клубовима, изради информативних брошура о обема земљама, проширењу идеје заједничке економске сарадње, нарочито према трећим земљама; колективним клубским посетама, и узајамној размени ђака о феријама. Као резултат ових саветовања и као смерница за даљи рад издато је ово саопштење:

„Мали комитет претставника бугарских и југословенских ротари клубова састао се у Софији 2 и 3 фебруара 1938 год. под претседништвом ротара Љубена Божкова, ради стварања основа за заједничку сарадњу ротари клубова обе суседне земље. После претреса свих питања, која би се могла обухватити за ову заједничку сарадњу, констатовано је да постоји пуна сагласност свих чланова Малог комитета о потреби и опсегу ротарске сарадње бугарских и југословенских клубова у културној и привредној делатности. Чланови Малог комитета сматрају да је потребна и могућна сарадња бугарских и југословенских клубова у погледу измене ротарских публикација, измене ротарских синова и омладинаца привредника, организацији информативних предавања у ротари клубовима Бугарске о Југославији и у југословенским клубовима о Бугарској, узајамној изради и објављивању информативних брошура о обема пријатељским земљама, неговању идеје заједничке економске сарадње суседних држава, нарочито према трећим државама, као и о користи што чешћих узајамних индивидуалних и колективних посета. Мали комитет продужиће проучавање ових питања, и настојаће да се по потреби оснују узајамни стручни подкомитети за свако одељено питање, како би се ротарском сарадњом омогућило остварење културног и привредног зближења оба братска народа.”

На дан 3 фебруара, редовном састанку софијског ротари клуба присуствовали су и југословенски чланови Малог комитета, као и југословенски посланик у Софији Г. Момчило Јуришић и бугарски посланик у Београду ротар Г. Иван Попов. Поред узајамних поздрава, прочитано је и саопштење о раду Малог комитета. Тога дана примио је чланове Малог комитета претседник владе Г. д-р Георги Кјосеиванов, који је показао велико интересовање за рад ротари клубова, а нарочито Малог комитета.

Бугарски ротари такмичили су се у срдчаности и предусретљивости према југословенским ротарима, којима ће овај боравак у Софији остати у пријатној успомени.

OSIGURANJE RADNIKA ZA SLUČAJ IZNEMOGLOSTI, STAROSTI I SMRTI

Mirko Bauer (R. K. Zagreb)

Ima dva razloga sa kojih smatram da je dobro da ovdje govorim o osiguranju radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, koji je kod nas uveden od 1-IX o. g. Ponajprije moram da istaknem činjenicu da sprovođenje ovog osiguranja pretstavlja jedan vanredno važan i značajan korak u izgradnji socijalnih funkcija naše države, pa je prema tome i potrebno da rotari budu ne samo upućeni o tom pitanju, već da i svaki prema svojoj mogućnosti nastoji kako bi se ovo osiguranje sprovodilo na način koji će biti od najveće koristi onima kojima je namjenjen. U tom radu služiće svaki u velikoj mjeri zajednici, a to je jedan od najljepših ciljeva Rotarstva.

Zakon o osiguranju radnika, koji je stupio na snagu god. 1922, a kojim je unificirano zakonodavstvo o osiguranju radnika na području čitave naše države — temelji se na tom: da se svako lice koje na području naše države stalno i privremeno, a na osnovu ma kakovog radnog odnosa, daje svoju tjelesnu ili umnu snagu pod najam osigura za slučaj bolesti, nesreće, iznemoglosti, starosti i smrti. Stvarno, to osiguranje obuhvata sva lica, osim onih koja su zaposlena u poljoprivredi; samo nijesu sva ta lica osigurana kod jedne ustanove, već su rudari osigurani kod bratinskih blagajna, a saobraćajno osoblje kod svojih posebnih ustnova. Međutim, sticajem prilika ostalo je na tome, da se sprovodilo samo osiguranje za slučaj bolesti i nesreće, dok je sprovođenje osiguranja za slučaj invaliditeta bilo stalno odgađano, premda je tim odgađanjem poremećen temelj čitave zgrade osiguranja. Radnici koji su bili iznemogli uslijed bolesti ili iscrpljenja ili koji su ostali toliko da nijesu mogli više raditi, ostajali su bez ikakove pomoći i padali su na teret osiguranja za slučaj bolesti, na taj način što su se formalno zaposlili, kako bi im se onda barem za neko vrijeme omogućile potpore bolesničkog osiguranja. A drugi su opet padali na teret općina i gradova. Uredbom o sprovođenju osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti uspostavljeno je barem sa te strane ravnotežje u općem osiguranju, a od prvog septembra počinju se ubirati prinosi za to osiguranje. To je takođe jedan od razloga sa kojih ovdje govorim. Već ovih dana primaće poslodavci, koji zaposlavaju pomoćno osoblje u zanatstvu, trgovini i industriji, i po formi i po sadržaju nove platežne naloge.

Znam, da poslodavce ne interesira toliko formalna strana novog platežnog naloga, već sadržajna, i ona brojka koja označuje koliko ima da plaća. Dosada je poslodavca, normalno, teretio prinos od 3.5% od obezbeđene nadnice; polovica prinosa za osiguranje za slučaj nesreće, koji prosječno iznosi oko 2% obezbeđene nadnice, jer se ravna prema uvrštenju posla u razred opasnosti; zatim je još dolazio doprinos za berze rada, a na području bivše Austrije tj. u Sloveniji i Dalmaciji još dio doprinosa koji otpada prema skali na poslodavca za pensiono osiguranje privatnih namještenika. Sprovođenjem osiguranja za slučaj iznemoglosti povećaće se tereti za okruglo 120 milijuna godišnje, od

kojega iznosa otpada polovica na poslodavce, a polovica na osiguranike. Prinosna stopa za ovo osiguranje iznosi 3% od obezbeđene nadnice, te iznosi u najmanjem nadničnom razredu mjesečno dinara 4.50 pa se penje do dinara 36.— u najvišem nadničnom razredu, tj. kod nadnica od dinara 1.200.— mjesečno, koja je obavezno najviše osigurana. Od toga prinosna plaća polovicu poslodavac, tj. u najvišem nadničnom razredu tereti poslodavca sa dinara 18.— mjesečno. Moram spomenuti da primjerice kod pensionog osiguranja privatnih namještenika koji se sprovoda u Sloveniji i Dalmaciji prinosna tarifa iznosi 12% od obezbeđene plaće. Razumije se samo po sebi da kod prinosne tarife od 3% i davanja mora da se kreću u čednim granicama. Renta za iznemoglost stiče se poslije 200 nedelja prinosna, renta za slučaj starosti poslije 500 nedelja prinosna, a renta i potpora za slučaj smrti poslije 100 nedjedja prinosna. To su ti tzv. karenčni rokovi. Držim da tu nije mjesto da uđem u detaljne odredbe zakona koji se odnose na slučajeve povraćaja prinosna, na neplaćanje za vrijeme nezaposlenosti i tako dalje.

Što daje osiguranje svojim članovima? Za 3%-ni prinos od obezbeđene nadnice dobiva osiguranik invalidsku rentu, ako nastupi prije 10 godina, osmestruki iznos kao godišnju rentu tj. 24% svoje obezbeđene prosječne nadnice, a ako renta nastupa poslije 10 godina, 12-struki iznos tj. 36% te nadnice. U najnižem nadničnom razredu iznosi mjesečno ta renta dinara 36 do dinara 54, a u najvišem dinara 288 do dinara 432 mjesečno. Razumije se da se sprovođenjem ovoga osiguranja ni malo ne dira u rente koje daje osiguranje radnicima za slučaj nesreće, jer tu nema nikakvih karenčnih rokova, već osiguranje počinje časom zaposlenja. Invalidska i starosna renta je jednaka, samo što se invalidska renta može dobiti bez obzira na starost, ako su samo ispunjeni ostali uslovi, tj. karenčni rok i ako je nastupila iznemoglost, dočim se starosna renta stiče sa 70 godina života, bez obzira da li je osiguranik još sposoban za rad ili je zaposlen.

Osiguranje za slučaj smrti obuhvata porodicu umrlog člana tj. ženu, bračnu i vanbračnu djecu, roditelje, pa i djeda i babu, ako ih je osiguranik pretežno uzdržavao. Interesantno je svakako da kod ženskih osiguranika ima izuzetno pravo na tako zvanu udovičku potporu i udovac, ukoliko nema i sam pravo na veću rentu i ukoliko je iznemogao. Moram još spomenuti da postoji mogućnost da odobrenjem središnjeg ureda pojedina poduzeća osiguraju svoje radnike i na veće rente s tim da plaćaju veće prinose.

Ona lica koja su obavezno na penziono osiguranje po zakonu o penzionom osiguranju ne potpadaju pod ovo osiguranje. Kad se bude penziono osiguranje za privatne namještenike proširilo na čitavo područje države, onda će svi privatni namještenici potpadati pod to osiguranje.

Interesiraće Vas svakako da čujete nešto o tom; kako je to osiguranje provođeno u drugim državama. U Bugarskoj postoji od g. 1924, u Čehoslovačkoj od god. 1926, u Poljskoj od god. 1933, u Njemačkoj još od god. 1911, u Rumuniji od god. 1933, u Mađarskoj od god. 1938 itd. Prinosi se kreću od 3% do 20%, a prema tome i podavanja.

Za cijelo postavice se pitanje: što je sa onim bijednim iznemoglim radnicima koji do sada nisu bili osigurani, kao i sa onim starcima koji su navršili 70 godina, pa nijesu stekli pravo na rentu. I na to se mislilo, jer Uredba predviđa donošenje Pravilnika za davanje pomoći takovim licima.

Svaka novotarija nailazi na otpor i protivljenje. Tako je i sa osiguranjem za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti. Međutim mora se pitati, da li imade moralnih argumenata, kojima se može pobijati potreba da se zajednica, bilo unutar države bilo unutar druge javne zajednice, brine za one svoje članove koji su iznemogli i iscrpljeni ili toliko ostarjeli da su nesposobni da žive od privređivanja. Držim da takovih moralnih argumenata nema. A držim da se nikakvim argumentima materijalne naravi ne može pobijati ono što nam nalaže moral, što nam nalaže ljudsko dostojanstvo i što predstavlja jedan korak dalje u usavršavanju našega kulturnoga napretka. Ako se mi svi kao pojedinci borimo za to da se obezbijedimo za slučaj bolesti i nesreće, za svoju starost i za slučaj invaliditeta, onda ne znam kako bi smjeli da odbijemo zbrinjavanje onih koji nijesu u mogućnosti da to rade kao pojedinci. Među nama ima državnih i samoupravnih službenika, privatnih namještenika i pretstavnika slobodnih zvanja, a uvjeren sam da nema nijednoga koji bi bio protiv toga da mu se obezbijedi njegova starost i iznemoglost. Bez žrtava to ne ide, pa je potrebno da prinosimo žrtve i tamo gdje nemamo direktne koristi, ali koristimo velikoj zajednici u kojoj živimo.

Na ovom području služenja zajednici aktivno saradujemo već kroz mnogo godina, pa držim da sam svojim radom mnogo doprineo tomu da se što više približimo ostvarenju ciljeva naše rotarske ideje.

OSIGURANJE ZA SLUČAJ IZNEMOGLOSTI, STAROSTI I SMRTI

Jerko B. Vičić (R. K. Šibenik)

Raduje me što mogu da napomenem da je naš klub bio prvi koji je pokrenuo među rotarima pitanje o ostvarenju osiguranja radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti.

Na distriktnoj konferenciji u Zagrebu u odboru za služenje u zvanju ja sam predlagao da se u rezoluciju unese preporuka rotarima da porade oko tog uvođenja. Te godine nijesmo bili prodrli.

Iduće godine su br. Ljubičić i Komesarović na distriktnoj konferenciji u Ljubljani zastupali istu tezu: tada su već bili umoljeni i od brata guvernera da održe referate o tome pitanju. Te godine je to pitanje ušlo u rezoluciju.

Na konferenciji u Dubrovniku je bilo službeno postavljeno na raspravljanje to pitanje te je konferencija u Dubrovniku rezolucijom preporučila svoj braći koja su u položaju da porade na ostvarenju tog pitanja.

Mi smo prema tome i u lanjski program rada bili unijeli da se klub stara oko tog pitanja, a unosili smo i ranijih godina. Još lani bio sam

se obratio bratu guverneru Dru Belajčiću sa upitom: što bi se dalo poduzeti da se to pitanje ostvari kad ga je već jednom i distriktna konferencija prihvatila. On je bio pozdravio tu našu inicijativu i rekao da će on javiti ako bude potrebno što poduzeti, a da će svakako poraditi na stvari. Poslije toga se brat Belajčić nije više javljao, ali je kratko vrijeme iza toga izišla Uredba, kojom se ovo osiguranje uvodi u život.

Ja sam još ranije prilikom donošenja Uredbe bio spomenuo u klubu to pitanje. Drago mi je da mi se i sada pruža prilika da o tome govorim.

U radu našeg kluba mi smo imali lijepih i krupnih uspjeha. Ja ću se jednom posebno tim pitanjem zabaviti. Sada mi se nameće pitanje: nije li valjda i naš klub svojim nastojanjem i akcijom doprineo tome da se ovo osiguranje uvelo u život? Nijesam imao prilike da se za to informiram, ali ne isključujem mogućnost. Znam pozitivno da se pretsjednik vlade naš brat Dr. Stojadinović živo interesovao za to pitanje i nije isključeno da se baš rotarskom zauzimanju imade zahvaliti činjenica da je ovo pitanje skinuto s dnevnog reda. Ja bih stoga predložio da naš klub zahvali bratu dru Stojadinoviću na njegovom zauzimanju za ovo pitanje, koje je niklo baš iz našeg kluba, među rotarima.

Nije ovdje mjesto da se pitanjem potanje bavim, tim više što ga je brat Bauer tako lijepo i shvatljivo obradio. Naglasiću samo vrlo veliku socijalnu i ekonomsku važnost tog pitanja. Velika je socijalna važnost tog pitanja u tome što obezbeđuje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti radnike i time doprinosi učvršćenju poretka. Ekonomska je važnost tog pitanja u tome: iako privreda djelomično mora snositi doprinose, s druge strane ti se doprinosi vraćaju privredi; nosilac ovog osiguranja, koji kalkulira doprinose na kapitalnoj bazi, tj. osigurava kapital na način da bi sa kamatom i amortizacijom mogao odgovarati svojim obavezama prema osiguranicima, velike iznose, koje će primati od ovog doprinosa daje privredi u formi zajmova, gradnja i slično i tako obilato nadoknađuje privredu za ono što mu je dala ne samo čvršćim socijalnim poretkom, nego i pomažući direktno privredu. Dalo bi se o ovome pitanju daleko više govoriti, ali sam ga samo htjeo spomenuti.

Moram još nešto napomenuti. Mi smo skupa sa ovim pitanjem pokretali pitanje proširenja Zakona o penzionom osiguranju namještenika koji važi u b. pokrajinama Sloveniji i Dalmaciji — na čitavu državu. Postoji, naime, još od prije u Sloveniji i Dalmaciji penziono osiguranje za privatne namještenike čiji je rad pretežno intelektualan. U drugim krajevima države taj zakon ne važi, jedino važi za sve apotekarske saradnike i pomorce bez obzira u kojem dijelu države služe. Išlo se uvijek za tim da se taj zakon proširi na čitavu državu i na sve namještenike-intelektualce i još se i danas ide za tim da se osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti odijeli od osiguranja namještenika-intelektualaca. Tako bismo imali posebno osiguranje za namještenike-intelektualce, a posebno za radnike. To je uistinu i potrebno, jer je struktura i potreba jednog osiguranja sasvim drugačija od drugog. Jedno osiguranje bi provodio Penzioni zavod za službenike, a drugo bi Središnji ured za osiguranje radnika. Izgleda da bi samo za početak preuzeo Penzioni zavod za službenike u Ljubljani organizaciju za čitavu državu, ali bi se kasnije

ustanovilo onoliko samostalnih zavoda, koliko bi to tražili interesi osiguranika i osiguranja.

Pitanje je još uvijek u proučavanju. Imade vrlo ozbiljnih obećanja da će se pitanje povoljno riješiti, a ja mislim da bi bilo dobro da se naš klub i nadalje interesira za ovaj predmet koji je i sam pokretao te da ga preporuči kad za to dođe u priliku, bilo klub, bilo pojedini članovi.

ПРИВРЕДНЕ ПРИЛИКЕ МОСТАРА И ЊЕГОВЕ ОКОЛИНЕ

Ахмед Сефић (Р. К. Сарајево)

Мостар, као негдањи привредни и културни центар Херцеговине, имао је и преживио своју посебну кризу. Иза ослобођења губи Мостар своје стратегијско значење као тврђава, па с тиме у вези и велики гарнизон војни, који је за дуги низ година претстављао за Мостар јак потрошачки кадар. Формисањем бановина и ново административном подјелом укида се Жупанија, Финансијска дирекција, сједиште Окружног уреда за осигурање радника и друга нека надлештва, што све повлачи собом одлазак чиновништва и њихових фамилија, тих најбољих, најсталнијих потрошача свакога града.

Последице аграрне реформе биле су такођер осјетљиве, јер је редуцирана потрошачка моћ већине становника, бивших посједника. И Мостар, као и највећи дио наших градова, овисан је о привредном стању села. Неколико година иза ослобођења запажао се замах у привредном развоју, али је то после застало, не због опште привредне кризе, него опет због специјалних прилика које су тамо владале. Познато је, да су у Херцеговини, а особито у околини Мостара, главни артикли пољопривредне продукције винова лоза и духан, а уз то долази воћарство, поврћарство и сточарство. Виногради страдају од филоксере, нови се успостављају уз огромне материјалне жртве, испочетка са неуспјехом, јер је недостајало правог искуства, а после са врло добрим резултатом, бар што се тиче рода.

Питање откупа духана пада у партијски вртлог, репресалије на партијске противнике погађају и режимске присташе, што јасно говори, да ове методе у подручјима изразите мјешавине становништва имају реперкусије опште, а не специфичне нарави. Привредно стање има своје психолошке одразе на расположење или нерасположење народа, ствара јаке супротности, које некада иду и на штету националних осјећаја.

Воћарство и повртарство претставља, како рекох, такође важну грану Херцеговачке привреде, али се и она због слабе организације и недовољне оријентације, карактеристике нашег општег привредног рада, није искористила како треба.

Сточарство, животно питање нашега сељака, а особито питање испаша, наилазило је на велике компликације, спорове и борбе

итд. Овом великом питању ни данас се не поклања пажња и ми стојимо за извјестан низ година пред неком врстом сточарске катастрофе.

Наш бивши брат ротар Инж. Јово Поповић први је код нас уочи важност испаше за нашу привреду, први је, колико је мени познато, приступио проучавању овога питања на самом терену и дошао до непобитних закључака који озбиљно налажу смишљен и објективан рад. Морам констатовати да се врло мало ради на регулисању овога питања.

Да ме боље разумијете, наводим слиједеће:

Код примитивне обраде (без употребе машина), код гнојења земље (без употребе умјетног гнојива) код примитивне прехране нашег сељака, код његовог одијевања, стока и сточни продукти претстављају тако рећи животне факторе. Преко врућих љетних мјесеци стока се тјера у планине — испасишта. Прије су ова испасишта била ненасељена, али се данас многи сељаци због оскудице земље селе у планине сасвим, испасишта претварају у обрадиву земљу. Стока се множи, а испасишта се не његују, (не ђубре се, осим што их стока пасући на њима ђубри, што је од мање важности) и знатно се умањују. У другим напредним државама испасишта се умјетно гноје, терени чисте од маховине, која страшно смета раст траве. Питање испасишта важно је скоро као и питање смањења неписмености, и ја вас, браћо, молим да ово питање узмете у разматрање, и као ротари подузмете мјере и дате сугестије за његово добро ријешење.

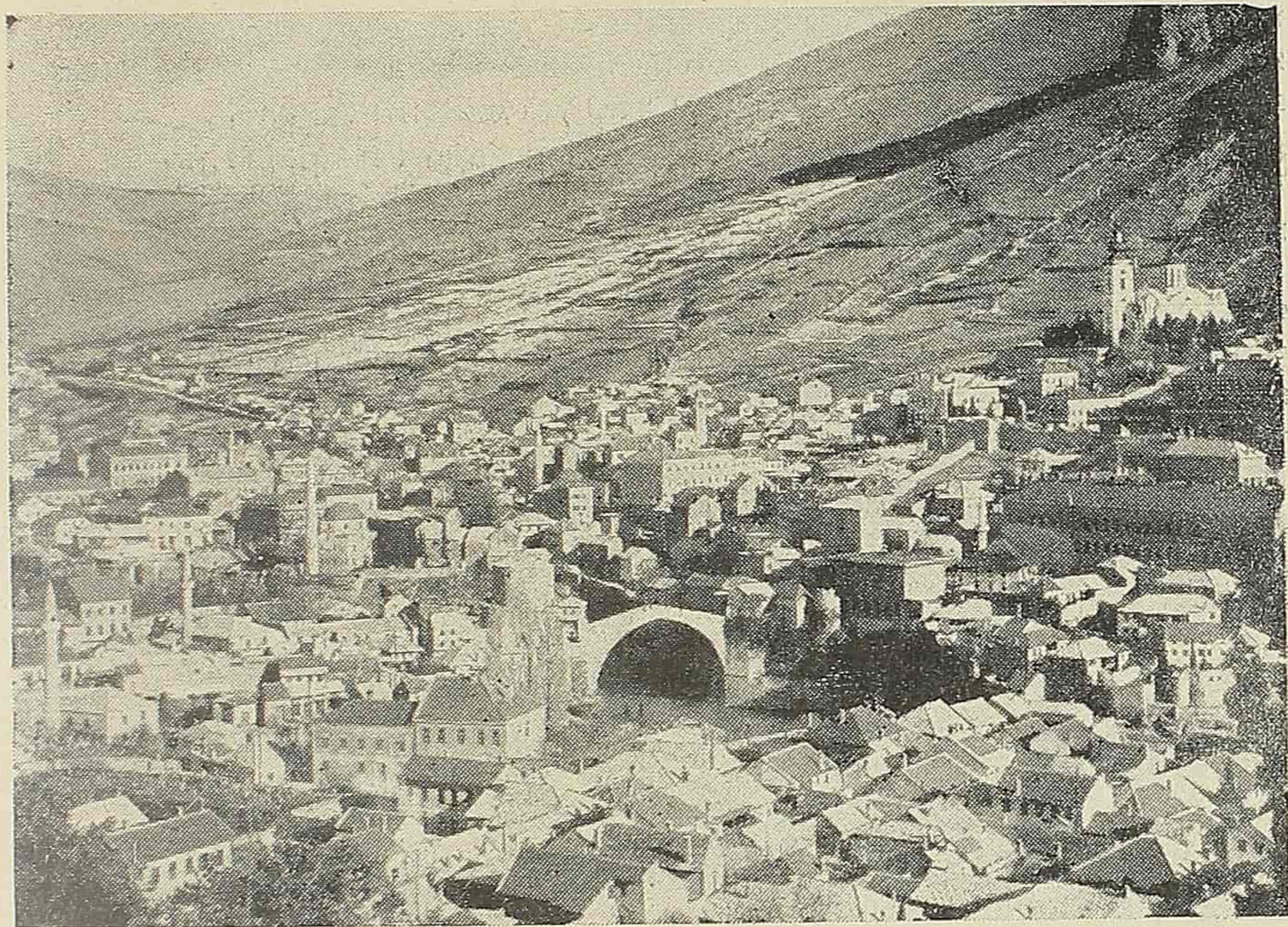
У вези са развијеним виноградарством у Херцеговини, била се подигла и винарска индустрија — подрумарство. Већина подрумара свршила је виноградарске и винарске школе, па је ова индустрија дошла на завидан степен. Херцеговачко је вино ишло чак у Кину и Јапан (случај винарског подрума Јелачић). Вино је врло добро, па се грожђе плаћало добро и виноград је био најрентабилнији објекат. Пропашћу старих винограда и почетним неуспјехом новозасађених, дошли су у неприлику и стари подрумари. Сађење нових винограда дошло је под утјецајем првашњих повољних цијена, дочекао се и род, али шта се сада догађа? Формирањем нових националних држава, губи се потрошачко подручје за вино. Трговински уговори, које смо правили у доба царинских и валутних барикада, нијесу узимали у обзир вино, јер је било пречих артикала за извоз, тако се бар рекло када су виноградари приговорили.

То су вам главне потешкоће вањске природе које не овисе од нас, а да видите да и ми код наше властите куће нисмо били милосрднији.

У доба трезвјењачког покрета и вино, као алкохолно пиће, проглашено је непријатељем народа и означено као велики луксуз. На њега се сручише разне даће и финансијске контроле. Разне трошарине и даће пењу се по литру вина од динара 1.50 до 2.50, што значи 75 пара односно 25 пара по килограму грожђа (јер се рачуна, да се од два кг. грожђа добије 1 литар вина). Ове

даће су истина намијењене потрошачу, али се оне и у овом случају, као што је случај и код других сличних трошарина, изви-топерише и падоше на терет продуцената, јер ово утјече на продајну цијену грожђа.

Овој недаћи прикључи се и то, што се редуцира број подрумара и на тај начин умањи коркуренција. Неорганизовани виноградари били су препуштени на милост и немилост неколицине

Мостар

подрумара, који су ово стање као трговци и искористили. Страдање виноградарства било је неизбежно. Трговину воћа и поврћа отежале су разне околности приватне и службене нарави.

Ето, под таквим околностима развијала се привреда Мостара и његове околине.

Физиономија самог града Мостара пружа вам одраз ових привредних перипетија.

Импозантне грађевине, мостови и разне градске направе говоре о некадањем полету, док на другој страни статистике о продању трговине, видљиво опадање стандарда живота као последица својом започетом и тако остављеном регулацијом, потсјећајући нас на Помпеје, говоре о привредној декаденци и нехотице нас упућују на стихове Бранка Радичевића: „Много хтео, много започео . . .”

Када бих браћо, овде престао, ви бисте могли помислити, да је наш Мостар пропао и од њега у привредном смислу нема више ништа. Али, хвала Богу није тако!

Град, који је у својој прошлости познат као мјесто акције и иницијативе, град који у нашој националној историји претставља многе свијетле моменте, град који је дао и многе националне, културне и привредне раденике, није пропао и није смео пропасти, јер би то било у супротности са његовом традицијом. Приватна иницијатива уз помоћ државе ступила је у акцију задњих година и стварни успјеси овога рада већ су ту. Морам одати признање и акцији нашега соколства на придизању села, јер сам, живећи већи део године на селу и сам могао установити успехе.

Био бих неправедан и необјективан када би прешутио или негирао помоћ саме државе, која се задњих година указује Херцеговини.

Управа Државних монопола по наређењу Краљевске Владе повисила је прошле године цијену духана и ублажила класификацију, тако да ће се ове године преузимати духан од 15—20 дин. просјечно по килограму, а прошлих година просјечне цијене кретале су се до неколико динара по килограму. Према информацијама, овогодишња количина духана таксира се на цирка 750 вагона, или 7,500.000 кг. у самој Херцеговини, а шта то значи за њезину привреду, можете и сами себи претставити.

Да се олакша пласирање херцеговачкога вина, оснивају се сада уз помоћ државе нови подруми, који ће херцеговачко вино (жилавка, блатина) типизирати, пазећи строго на квалитет овога вина, које има и те предности што је одлично и за мешање са другим винима слабије јакости, а да и не говоримо о његовој питкости и јединственој ароми. Државна помоћ у овом правцу износи сада 500.000.— динара, а ова ће акција без сумње утјецати и на друге продуценте вина.

У воћарству се постигао знатан напредак. Саде се одређене сорте трешања, кајсија и бресака (многе су ове воћке већ дошле на род) а према великом броју засађених воћака може се очекивати и већа количина рода, а како вам је познато, воће у Херцеговини преспева рано те има бољу цијену и продаје се за готово. У сађењу новог воћа по селима има знатно утјецаја и наше соколство.

Принципијелно усвајање мога предлога који сам доставио господину Министру саобраћаја (да се праве посебни вагони за превоз лако покваривог воћа и поврћа са регулаторима температуре) и реализовањем овога предлога, пружа се нашем воћарству нова епоха и то не само у крајевима који гравитирају на ускотрачнице, него и у целој држави. Увођењем ових вагона, отварају се и нове пијаце па ћемо и ми моћи наше воће и поврће слати у удаљеније крајеве, на пр. сјеверо-европске државе, Лондон и друга мјеста, гдје су браћа Бугари, захваљујући својој задружној организацији и располагању са специјалним вагонима, постигли врло добре резултате.

Ви сте читали да је ове године извезла Бугарска преко нашега територија око 5.000 вагона свјежега грожђа (мислим, да ова цифра није тачна за ову годину, обзиром на страдање винограда због влажнога времена, али свакако верујем, да овогодишњи извоз бугарског грожђа прелази 2.000 вагона,) и преко 200 вагона јагода сирових и конзервисаних. Извоз свјежега грожђа из наше државе, иако је географски положај наше земље повољнији и грожђа имамо у изобиљу, достиже свега неколко стотина вагона, а најудаљеније наше извозне станице биле су Берлин, Праг и Беч, док су истодобно Бугари слали своје грожђе у Лондон, Шведску, Норвешку, Данску, Пољску итд.

Бугари су слали на стотине вагона парадајза у Њемачку, а ми ништа, јер наши трговински уговори нијесу осигурали за овај артикал, који се у масама троши у Њемачкој, никакву увозну количину. Било је пречих артикала, а парадајз је код нас пропадао. На око мала ствар, а претставља милијонске вриједности.

Узимајући у обзир наше повољне климатске прилике, географски положај и након што сам проучио психологију конзума у многим земљама, дошао сам до закључка да воћарство код нас има најбољу будућност, ако претходно спроведемо потребне организације и осигурамо солидност овој пословној грани.

Моја запажања и сугестије доставио сам надлежним савезима у Београду и Министарству пољопривреде. Све што сам изложио и предложио усвојено је и обећата помоћ. Цијела ова акција имала би се спроводити путем задругарства које ће се поставити на здравије темеље, а њихов рад подредити унапред одређеним прописима. Продајна организација морала би се реформисати, а кредитовање главних пољопривредних продуката на новој бази осигурати и на тај начин интервенисати у правцу рационализације продаје.

Питање кредитовања пољопривреде стављено је озбиљно на дневни ред, и моји предлози, које сам ставио, иду за тим да се претходно установе услови за кредитовање и то не само они који се крећу у стереотипним границама тако званог материјалног покрића, него се мора ићи даље и том приликом интервенисати и прописати на пр.: квалитет, начин паковања, брања, сортирања, конзервисања, сушења итд. за поједине главне пољопривредне продукте.

У вези са законом о привредним задругама има се интензивно радити на успостављању задружних сместишта у извозним и јачим потрошачким центрима, јер ова сместишта у правцу рационализације продаје, кредитовања, издавања вараната итд. имају врло важну улогу.

Пчеларство у Херцеговини развија се повољно и има велику будућност.

Рударство, као најновија, али и врло важна грана привреде, претставља у Херцеговини ново поље зараде и привредног оживљавања.

На основу изложених констатација, долазим до убјеђења да ће наша Херцеговина, која је иначе била пала на појам пасивног краја и глади, постати за неколико година једна од најактивнијих покрајина наше државе.

Као врло утјешну појаву и поткрепу за моје прогнозе наводим и то, што сам код Министарства пољопривреде запазио правилно схватање и настојање да се учини све у правцу унапређења наше пољопривреде, и чини се све што је у границама могућности овога важног Министарства.

Са таквим осјећајем и убјеђењем гледам на будућност Херцеговине и видим да се добром организованом либералистичком привредом уз судјеловање државе као регулатора могу постићи исто тако добри резултати, као и тамо гдје се проводи диригована привреда.

KRATAK OPIS DVAJU PAROBRODA, KOJI SE U SPLITU GRADE ZA JADRANSKU PLOVIDBU D. D. SUŠAK

Ing. P. I. Mardešić (R. K. Split)

Koncem prošle godine uputila je Jadranska plovidba brodogradilištu u Splitu upit za izgradnju dvaju putničko-teretnih parobroda, svaki po oko 500 bruto register tona. Naravno da su ovi brodovi nastali iz neke potrebe za parobrodarsko društvo time što je njihova linija koju će imati da vrše već unapred bila određena.

Na temelju svojih bogatih iskustava na toj liniji, društvo je odabralo tip i vanjski oblik broda, prepustivši brodogradilištu svu brigu oko tehničkog rješavanja problema.

Osobito zahtjevi brzine bili su teški, pa je brodogradilište o svom trošku dalo ispitati u Engleskoj linije podvodnog djela broda. Ovo ispitivanje vrši se znanstveno u bazenu na temelju jednog malenog modela čiji se otpor mjeri i za pojedine brzine određuje potrebna mašinska jakost. Ovaj pokus istodobno odredi konačne dimenzije broda, koje u našem slučaju iznašaju:

Dužina preko svega	52 m
Dužina između okomica	49.59 m
Širina na glavnom rebru	7.70 m
Bočna visina	3.66 m
Nosivost ukupna	150 tona
Bruto tonaža	ca 500 reg. tona

Brodsko korito razdjeljeno je sa 6 nepropustnih pregrada u 7 odjeljenja. U pramcu smještena je momčad, salon III razreda, poštanski ured, umivaonici i zahodi. Zatim slijedi tovarište od nekih 140 m³ sadržine, pa onda mašinski kompleks, te konačno na krmu prostorije prvog razreda, kabine sa osam putnika, te kabine za kapetana i za strojare, pod-

ficire broda (vođa palube, vođa stroja, kuhar i konobar te dva učenika).

Brodsko korito građeno je od brodskog čelika za najveću klasu Lloyd's Registera i pod stalnim nadzorom njegovih stručnjaka. Svaki je nacrt odobren od inspektora Jadranske plovidbe kao i od Lloyda u Londonu. Osim toga brod mora da odgovara svim propisima naših pomorskih vlasti, koje će brodu izdati plovidbenu dozvolu i odrediti broj pučnika za pojedina putovanja. Oprema broda u pogledu naprava za spasavanje i navigacije treba da zadovoljava međunarodne obaveze. Svaki pojedini komad noseće čelične konstrukcije ispitaio je posebno agent Lloyda već u tvornici prije otpreme. Sasvim je shvatljivo da uz takve uslove upotrebljeni materijal mora biti samo prvoklasnog kvaliteta i ne može se razlikovati od materijala koji bi eventualno bio isporučen iz inostranstva da je brod građen na strani, s jednostavnog razloga što su propisi samo jedni.

Samom nacrtu svih mogućih detalja kao i izvedbi brodogradilište je sa svoje strane uložilo najveću pažnju, tako da je uspešan rad ovih jedinica na njihovim budućim putovanjima već sada garantovan.

Mašinski kompleks nabavilo je brodogradilište u Engleskoj, te će se ovdje obaviti opsežna montaža i isprobanje sviju naprava. Potrebna jakost stroja određena je na 1100 i. k. s. pri 160 okretaja. Parni stroj je trostruke ekspanzije. Svi pomoćni strojevi su samostalni i nijedan nije privešen o glavni pogonski stroj. Mašinsko postrojenje je prema tome najmodernije. Pomoćni strojevi su slijedeći: ventilator za umjetnu promaju, pneumatički izbacivač pepela, balastna sisaljka, kaljužna sisaljka, zračna sisaljka, injektor i kondenzator. Osim toga na palubi su montirani slijedeći pomoćni strojevi: sidreno vitlo, kormilarski stroj, i parno motavilo na krmu. Kormilarski stroj je smješten iznad kormila, a upravljanje je sa komandnog mosta pomoću glicerina u tankim cevčicama i telemotora. Otpadaju dakle uobičajeni glomazni lanci i poluge. Kotao je cilindričan na 3 peći, a radiće na 14.5 atm. Za pomoćne strojeve para je reducirana na 7 atm., a za parno grijanje na 1 atm.

Salonski uređaj biće jednostavan ali ukusan te će na jednom brodu biti od domaće orahovine, a na drugom od mahagonija. Brod dobiva bogatu električnu rasvetu. Kuhinja je velikih dimenzija a imade i naročitu spremu, te dve ledenice i smočnicu. U salonu može da jede 48 osoba najedanput. Za vreme izleta brod može da primi 500 ljudi, te je za ovaj brod osiguran stabilitet i sredstva za spasavanje.

Na pokusnoj vožnji, na temelju koje će se izvršiti formalna primopredaja, brod ima da postigne brzinu od 14.5 morskih milja (27 km. sat). Brod će nakon spuštanja u more dobiti montirane strojeve i kotao, koji se radi svoje težine montiraju pomoću plutajuće dizalice (60 tona nosivosti) u moru.

Početak iduće sezone naša će trgovačka mornarica dobiti dve odlične nove jedinice, koje uza sve ostale prednosti imaju još i ovu: da su građene i konstruirane u Jugoslaviji. Imena brodova su: „Sarajevo“ i „Šumadija“. Svečano i srećno spuštanje u more obavljeno je 6. okt. u Splitu.

IZ ROTARSKOG SVETA

ČEHOSLOVAČKI 66 DISTRIKT R. I.

Rad guvernera i distrikta.

Guverner Hyka obraća pažnju na IV regionalnu konfeenciju u septembru 1938 u Stockholmu i poziva čehoslovačke rotare na brojno učestvovanje. Ulog od 60 šv. kruna biće plaćen iz distriktne blagajne. — Guverner daje potstrek klubovima za stvaranje novih klubova. — Guverner je održao u Ženevskom klubu predavanje pozvan je guverner Hyka da zastupa R. I. na godišnjoj konferenciji 10 distrikta u pozvan je guverner Uuka da zastupa R. I. na godišnjoj konferenciji 10 distrikta u Engleskoj, kojom će prilikom posećiti još neke engleske klubove i govoriti u njima o Čehoslovačkoj. — Predsednik R. I. Maurice Dyperrey stiže u Prag 14 marta 1938. U njegovu čast priređuje Praški klub međugradski Ladies Night. Guverner se nada da će se ovom večeru odazvati mnogi rotari da bi se lično upoznali sa Predsednikom R. I. — U svima klubovima propraćena je s puno pieteta iznenadna smrt ministra J. V. Najmana, koji je toliko zaslužan za privredni i trgovački napredak. — Umesto uobičajenih čestitaka o Božiću i Novoj godini, na dobrotvorne celji i staranje za decu, podarovali su sledeći klubovi: Brno, Praha i Prostějov po 1000, Teplice-Šanov 2000, Usti na Labi 200, Užhorod 800, a Sudice 600 č. k. — VI redovni sastanak slovačkih i potkarpatskih rotara u Tatranskim Toplicama, održan od 5—7 januara 1938 god., izveden je uspešno zaslugom kluba Poprad. Učesnika bilo do 100 osoba, zastupljeno je oko 16 klubova a prisutni su bili pastguverneri Hyža i Vransy.

Rad nekih naših klubova:

Novi Bydžov. — O Božiću razdeljeno sirotinji 1000 č. k.

Pardubice. — Udruženi sa još šest klubova pokrenuli akciju za međunarodnu službu.

Pelhřimov. — Rot. Tomašek je interesantno predavao o vinu.

Pisek. — Rad oko ustanovljenja slikarske galerije napreduje. Rot. Pacal je dao jedno poučno predavanje o poskupljenju darova za porodilje.

Plzen. Primljena su četiri nova člana. Priredili veoma uspelu sv. Nikolsku večer sa sestrama. Organizovan je odbor za izvođenje svečanosti u rotarskim priredbama.

Podebrady. — Rot. Bouz predavao je o Purkinjeu, kao naučenjaku i budiocu češkog naroda.

Poprad. — Rot. Mlinar je držao predavanje o Školskom lekarstvu.

Praha. — Veliki gubitak su pretrpeli smrću dugogodišnjeg rotara i pastpresidenta prof. Jaroslava Šlemra. Gosti nerotari držali su predavanja: prof. Benda o poseti Moskve, prof. Valouch: iz carstva zrakova, rot. Friedrich o svom putu po Americi. Razaslato je preko 200 čestitaka za N-godinu i s pozivima na pretstojeći svesokolski slet.

Postejov. — Rot. Ševčík je dao predavanje: O Rotarstvu u Potkarpatskoj Rusiji, rot. Veleby: o Službi u privrednim preduzećima.

Přerov. — Rot. Polak predavao je: o dosadanjem stanju produkcije pisacih mašina u Čehoslovačkoj.

Přibram. — Klupsku večer proveli sa proslavom sv. Nikole u prisustvu većeg broja sestara. Vođena je debata o katastrofi na březogorskom dolu „Vojtech“, rot. Srp organizovao izložbu o životu oba presidenta.

Roudnice na L. — Rot. Rösslera predavanje: o Naslednom pravu u Čehoslovačkoj.

Sušice. — Umro je zaslužni član Schwarzkopf. S punom parom nastavljaju učenje srpskohrvatskog jezika. Rot. Čížek je držao veoma zanimljivo božićno predavanje: Čovek je ljudima najsvetija stvar.

Tabor. — Od 4 sednice dve su bile sa 100% posetom.

Teplice-Šanov. — Rot. Ženaty iz Praga predavao je: Amerika ne spava, a rot. Kliegl je govorio o voćarstvu. Srednješkolcima je raspisana nagrada na temu: Kako ćemo doći do češko-nemačkog kulturnog zbliženja.

Usti na L. — Primili jednog novog člana. O Božiću razdelili u 60 siromašnih porodica pakete sa životnim namirnicama u težini od po 15 kg.

Usti na O. — Proslaviji svečano svoju 250 sednicu. Rot. Radechovsky je dao vrlo poučno predavanje: O postavljanju temelja zgrada na terenu različite otpornosti.

Užhorod. — Rot. Kraft kao jedan od komandanata čehoslovačke vojske u Potkarpatskoj Rusiji spomenuo se prvih početaka te armije a podrobno i živo opisao dejstvo čehoslovačke vojske u to doba. Rot. Karlin je izložio svoje utiske sa puta po Jugoslaviji.

Visoke Míto. — Rot. Riha je opisao svoje letošnje putovanje po Švajcarskoj, Francuskoj i Italiji uz prikaz svojih svetlih slika i snimljenih filmova.

Zlin. — Rot. Fiksl je predavao: o najnovijim događajima u privrednom životu Holandije, rot. Meisl: o zapadnoj Africi, rot. Masner: o istoriji, današnjem stanju i mogućnostima štavljenja koža u budućnosti.

Vaclav Rudl (R. K. Mlada Boleslava)

IZ 82 MAĐARSKOG DISTRIKTA

Guverner dr. Zoltan Koos objavljuje da će regionalna rotarska konferencija biti 2—4 septembra 1938 u Stockholmu u „najlepšoj veroši u Evropi“. Uplata za konferenciju iznosi 27 švedskih kruna, ako se ulog uplati pre 25 avgusta, onda se staje samo 20 šv. kr. — Najvažniji događaj poslednjih dana bilo je u rotarskom svetu u Mađarskoj odlikovanje Nobelovom nagradom prof. Dr. Alberta Szent-Györgyi-a, past. presidenta Segedinskog kluba. — Rotarska knjižica: Ciljevi Rotarstva, prevedena je na mađarski. Prevod je odobrila glavna uprava R. I. i uskoro će se štampati. — Dosadanji guverner 73 — nemačko-austriskog — distrikta bio je Hugo Grille, rotar iz Berlina. Kako su nemački rotarski klubovi raspušteni to je R. I. naimenovao za austriske klubove za guvernera do kraja rotarske godine rot. Franca Schneiderhana, past guvernera istog distrikta. — Mađarskih rotara ima 360, razdeljenih u 11 klubova. Najbolju frekvenciju imao je u mesecu oktobru 1937 klub Nyiregyhaza 74.22. R. K. Pešta imao je 29.82 o Szombathely 23.81. Pretplatnika na ofic. mesečni magazin „The Rotarian“ ima u Mađarskoj samo 6. Brat guverner skreće pažnju rotarima na korisnost i zanimljivost ovog magazina i najtoplije ga preporučuje mađarskim rotarima. Magazin staje godišnje 2 dolara.

IZ NAŠEG DISTRIKTA

Promene u članstvu:

Novi članovi:

Mesto, prezime ime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
Maribor 1) Dr. Tomo Turato sodnik okrožnega sodišča	Sodstvo kazensko pravo, Indiciary criminal law	Okružno Sodišče Tel. 20-29 Ciril Metodova 12
Novi Sad 2) Lazar Atanacković glavni urednik „Dana“ i urednik Agencije „Avala“ 3) Milivoj Koman direktor filijale Osiguravajućeg Društva „Sava“	Novinarstvo Newspaper publishing Osiguranje od požara Fire insurance	Kralja Aleksandra 7 Tel. 21-05 St. Branovačkog 11 Tel. 30-03 Kralja Petra II 2 Tel. 21-82 Kralja Aleksandra 21
Leckovac 4) Dr. Jovan Milenković direktor Banke	Bankarstvo Banking—Saving	Centralna Banka Tel. br. 16 Nikole Pašića 9 Tel. br. 22
Velika Kikinda 5) Leander Brozović veterinar	Veterinarstvo Veterinary	Wilsonova 28
Istupili iz kluba:		
<p>Sarajevo: 1) Atanasije Šola, zbog bolesti 2) Vladislav Škarić, zbog pensionisanja i gubljenja klasifikacije 3) Dr. Dušan Davidović, umro 6 januara 1918</p> <p>Maribor: 4) Prof. Mirko Seunik, zbog premeštaja.</p>		

ROTARSKÉ RADOSTI. Najsrdačnije čestitamo bratu Jaši Vujiču (R. K. Subotica) koji je pre mesec dana dobio sina.

Vrli rotar brat Ranisav Avramović (R. K. Beograd) imao je krajem januara o. g. prvo porodično veselje udajući svoju ćerku Branislavu za g. Dušana Pačića, pešad. kapetana, a naš mili brat Lujo Harazim (R. K. Beograd) oženio je svoga najstarijeg sina Karla 5 februara o. g. sa g-com Hildom, ćerkom g. Georga Skoberne advokata iz Celja. Kako su i Branislava i Karlo članovi beograd. rotarskog podmlatka, to iskreno delimo radost naše braće Avramovića i Harazima.

DA OŽALIMO

Svi jugoslovenski klubovi s puno pieteta komemorirali su iznenadnu smrt past-predsednika R. K. Sarajevo i bana Drinske banovine br. dra Dušana Davidovića. — Isto tako je usrdno pomenuta smrt i brata Vicka Miloša, pomorskog kapetana i člana R. K. Dubrovnik. — Neka im je večiti spomen među braćom.

Bačka Topola. — Brat guverner Steva K. Pavlović je 23 januara zvanično posetio naš klub. Ovaj naš sastanak je imao svečan karakter i održan je sa sestrama. Na sastanku su prisustvovali četiri brata iz Subotice, sa predsednikom Rotom. Pri tome je brat Trbović održao jedno vrlo interesantno i uspelo predavanje. Predavača su braća burno pozdravili. Na prvom sastanku u mesecu brat dr. Narai je održao svoje drugo predavanje o mesnim socijalnim i zdravstvenim prilikama u vezi sa podizanjem jedne sreske bolnice.

Banja Luka. — Br. Moljević je povodom 40-godišnjice Zolinog članka „J'accuse“, održao veoma uspelo predavanje o Dreyfusovoj aferi i doneo zaključak da su i revesioniste kao i antirevisioniste bili i dobri i čestiti Francuzi. Brat Popović je predavao o Mlekarstvu i preradi mleka u tamošnjem kraju. Predavanje je izazvalo plodnu debatu o planskoj poljoprivredi i dužnostima poljoprivrednih referenata.

Beograd. — Rot. Avramović održao je predavanje o svojim utiscima sa puta Beograd—Berlin—Pariz. Br. Vagner dao iscrpan referat o Novom trgovačkom zakonu. — Doček nove godine po starom kalendaru proveden je u najboljem raspoloženju. Veče su svojim prisustvom ukrasili više od 30 sestara. Gostiju je bilo sa sviju strana. Veliku je radost prčinio brat Viktor Ružić, ban Savske banovine svojim iznenadnim prisustvom. Klubovi Sarajevo, Ljubljana, Karlovac, Novi Sad i Zemun bili su brojno zastupljeni. Posle oduševljenog govora predsednika br. Andre Nikolića, koji je sve prisutne toplo pozdravio, održao je brat Steva Koen svoju uobičajenu novogodišnju reportažu o životu i radu članova Beogradskog kluba. U vanredno dobrom raspoloženju ostalo se što bi Dubrovčani rekli „do sitnih ura“.

Bitolj. — Brat Dr. Jov. Jovanović održao je stručno i iscrpno predavanje o vitaminima A. B. C. sa naročitim osvrtom na njihovu hranljivost. Da bi se privela u delo zamisao kluba u pogledu osnivanja naročitog društva koje će se starati o pošumljavanju okoline Bitolja, sazvata je 25-XII konferencija radi osnivanja toga društva koja je u svemu uspela. — Brat A. Ilić dao je referat: o Drž. hipotekarnoj banci. Izneo je jezgrovito istorijat, način i obim poslovanja i podvukao veliki značaj koji ovaj novčani zavod ima u našoj državi. — Brat Br. Naumović održao je predavanje „o regulaciji reke Crne“ i u vezi s time rešeno je da se povede akcija radi stavljanja na dnevni red i pravilnog rešenja toga veoma važnog pitanja za celu Pelagoniju. Povodom spora između Opštine i Elektroindustrije u pogledu cene el. struje brat Dr. Robe, predsednik opštine, izneo je na sednici od 12-I sve karakteristike i bitnosti toga pitanja kao i mogućnost i način da se odnosi između zainteresovanih stranaka regulišu i raščiste.

Čuprija—Jagodina—Paraćin. — Održao je u mesecu januara zbog praznika samo dva sastanka. — Br. ing. Svetolik Stojšić održao je na sastanku u Paraćinu uspelo predavanje o savremenoj kemalističkoj Turskoj. — Br. ing. Kulhavy izgubio je svoju ljubljenu majku, koja je bila ovih dana ognjem sahranjena u krematoriju u Pardubicama (Č. S. R.). — Br. Janko Radojković posle dužeg bolovanja ozdravio je i svi članovi raduju se da ga opet vide u svojoj sredini veselog i nasmejanog.

Dubrovnik. — Zbog praznika klub je održao u januaru samo tri redovna sastanka. Na jednome od tih sastanaka, br. kap. Aleksić izneo je uzbudljive događaje koji su se desili prilikom potapanja parobroda „Srd“ Dubrovačke parobrodske plovidbe. I tom se prilikom ispoljila prisebnost i požrtvovanost naših mornara. Samo tome ima da se zahvali što kod ove katastrofe nije bilo više ljudskih žrtava, jer je brod potonuo za cigo 14 minuta. Treba odati hvalu i holandskim seljacima, koji su stvari i novac vratili posadi sa potonulog broda nedirnutu. — Brat Pogačić je referisao o građevinskoj delatnosti u Dubrovniku, brat dr. Mladinov o zdravstvenim prilikama grada a br. ing. Marković o povećanju kapaciteta mesne električne centrale.

— Brat dr. Bibica dobil je od sve braće čestitanje na pokazanoj hrabrosti da se i pri najvećoj zimi još uvek svakodnevno kupa u otvorenom moru.

Karlovac. — Na prvom sastanku u novoj godini održao je predavanje br. Slaviša Košćević, o „Americi i reformama Roosevelta“, u kojem je na dobro spremljeni način iznio sve važne momente iz gospodarstva ove velike države. Br. P. Nome, održao je predavanje o radu klubova iz Norveške i Švedske, a na daljnjem sastanku, održao je dr. Miljenko Marković član Rotary kluba Zagreb, kao gost karlovačkog kluba vrlo uspješno predavanje „O novčarstvu“ u kojem je iznio stanje novčarstva od svršetka rata do danas.

Ljubljana. — Predavanje br. dr. Lavriča: O poteku operacije. U zvezi s novicom da sta atenski in beogradski klub priredilo več večerov raznim narodom, predlaga br. Costaperaria, naj se ta vzgled posnema tudi pri nas, kar se z odobravanjem sprejme. — Sastanak od 22 jan. bio je posvećen rotarskoj braći iz Zagreba. Došlo je 7 gostiju sa prets. Mlinarićem na čelu. Posle pozdrava br. Pretsednik dr. Krejči podario je br. Mlinariću u znak prijateljstva veliki časovnik u obliku rotarskog točka. Nato se zahvalio pretsednik Zagrebačkog kluba i podaruje u ime kluba graviru br. Šenoe, koja pretstavlja Vlašku ulicu u starom Zagrebu. Nato je sledilo predavanje br. prof. Steleta o slovensko-hrvatskih kulturnih stikih. To odlično predavanje, bogato na tvarini in na vidikih, je pokazalo, da je zgodovina sama pokazala pot slovensko-hrvatskim odnosom tudi za bodočnost. Ako se momentano iz raznih vzrokov ohladeli, — tako je bilo rečeno, bi jim Rotarstvo prav gotovo moglo vrniti nekoliko ognja. Toda izogibati se moramo napakam naših prednikov, ki so po Kolarju z idejo štirih glavnih slovanskih jezikov napravili našim odnošajem s Hrvati medvedjo uslugo. Debata o jezikih mora prestati, ker je brez smisla. Pospeševati pa se morajo vsa sredstva, ki služijo iskrenemu zblizanju. — Br. Vasić (R. K. Zagreb) je zbranim sporočil, da sta z dr. Steletom zaključila med večerjo, prirediti spomladi v Zagrebu razstavo slovenske knjige, kar bo ena izmed prvi akcij za zblizenje dva sosedna kluba. Na ove lepe reči se je brat predsednik zahvalil vsem sodelavcem, ki so kakorkoli doprinesli, da je ta večer posvećen prijateljstvu med Zagrebom in Ljubljano uspel, ter naprosil br. predsednika Mlinarića, naj zagrebaškim bratom ponese naše pozdrave, je bil sestanek zaključen. Ostane večera so bratje prebili v prijetni družbi in animirani pogovoru. — Na poslednjem sestanku br. Potočnik, ki je bil 11 dni v Nemčiji s skupino jugoslovanskih novinarjev, ki so spremljali predsednika vlade iz zunanjega ministra in našega rotarskega brata dr. Milana Stojadinovića, nam je podal nekaj bežnih vtisov s te poti, ki je pokazala mnogo novega, stvari, ki bi drugače ne bile pristopne našim očem. Po uvodu o izpremenjenem zunanje-političnem vrednotenju naše države, ki se kaže na vseh poljih in v vseh razmerjih, je razčlenil potovanje predsednika vlade na tri faze. Prvi del je bil uradni obisk nemške prestolnice, ki je bil zaključen v ponedeljek uradno s sprejemom pri drž. kanclerju Adolfu Hitlerju. Pri njem so bili sprejeti tudi jugoslovanski novinarji, kar je bilo zelo pomenilo. Temu uradnemu obisku je sledil drugi del, ki je bil predvsem gospodarsko-vojaškega značaja. Ogledali smo si najpre nemško letalstvo, ki je danes najbolj negovana panoga nemške vojne sile. Po pregledu vojaških središč je šlo potovanje v centrum nemške industrije v Essen. Tu je treba posebej podvariti sprejem slovenskih rudarjev, ki so prišli s svojimi 18 zastavami daleč iz svojih bivališč, da pozdravijo predstavnika Jugoslavije. Velike Kruppove tovarne so nam vzele ves dan, da smo si ogledali ves fabrikacijski potek. Za nameček nam je bila še dodana iz Essena v Düsseldorf vožnja po novozrajenem sektorju avtomobilske ceste, ki je prav zanimiv zaradi tehničkih problemov. Zaključek potovanja pa je tvoril München, Hauptstadt der Bewegung. V tem tretjem

delu obiska smo videli notranjo ureditev stranke, pokazali so nam arhitektura sedanjega nemškega režima.

Maribor. — Meseca januarja smo imeli 5 sestankov z zelo dobrom obiskom in zanimivim programom. Obiskov iz drugih bratskih klubov smo imeli malo — samo enega — in tudi naši bratje so se držali bolj domačega kluba ter beležimo z naše strani samo dva obiska v Beogradu in enega v Ljubljani. Izgubo na številu članov, ki je nastala koncem prejšnjega meseca s premestitvijo brata Seunika v Split, smo nadomestili s sprejemom novega člana, brata Dr. Toma Turafa. — Dne 15. I. smo

Bled — Domaća svečanost

imeli našo Ladies Night, na kateri nas je počastilo 18 naših dam in več nerotarskih gostov. Prireditelj je tako po svojem sijaju kakor tudi po prisrčnem razpoloženju kar najodličnejše uspela. Dne 24. I. smo obhajali majhen jubilej, naš 350. meeting. Ta odlično obiskan sestanek je potekel sicer brez posebnega jubilejnega programa, vendar pa se je pri tej priliki spominjal brat predsednik nevenljivih zaslug ustanoviteljev našega kluba, predvsem brata pastprezidenta Sabothyaja in njegovih prvih sodelavcev, ki so že v prvi dobi klubovnega obstoja položili temelj za najiskrenejše odnošaje med klubovimi člani. To je odličen predpogoj, ki je omogočil, da tvori naš klub danes s svojimi 41 člani močno homogeno rotarsko edinico, v kateri vlada najlepša harmonija in iskreno tovariško in prijateljsko razpoložanje. — Kakor vsako leto, nam je tudi letos organiziral brat Marinič našo mlečno akcijo na študentskih osnovnih šolah. Akcija je sedaj žopet v polnem teku ter nudi dnevno blizu 200 revnim učencem skodelico toplega mleka. — Na zadnjem meetingu tega meseca smo proslavili šestdesetletnico našega največjega sodobnega slovenskega pesnika, Otona Župančiča. Brat predsednik je v svojem odličnem govoru dostojno

poveličal vrednost velikega pesnika za razvoj in sedanji nivo slovenskega pesništva in jezika in sploh naše kulture. — Predavanja tega meseca. Brat Rapotec: Gospodarski razvoj Švedske, Oton Župančič; brat Paljaga: Izvoz naših rud; brat Orožen: Moja pot na Berchtesgadenske Alpe in Visoke Ture; brat Pinter: Pogled na razvoj našega gospodarstva v preteklem letu i predavanje brata Brenčiča o jugoslovanskem gledališču. Najprej nam predavatelj opiše, kako je bilo stanje jugoslovanskih gledališč pred vojno in med vojno in kako zelo se je razmahnilo gledališko življenje po prevratu. Zdaj imamo tri centralna državna gledališča z milijonskimi subvencijami in reprezentativnim, zelo visokim nivojem (Beograd, Zagreb, Ljubljana) ter štiri oblastna državna gledališča (Skoplje, Sarajevo, Osijek, Maribor). Potem nam oriše strukturo, nivo in pomen vseh teh gledališč ter nato omeni še banovinska gledališča ter zelo razširjeno delovanje diletantskih odrov. Zaključuje: lahko smo zadovoljni, ker se šele (in to tako uspešno!) razvijamo in — napredujemo.

Niš. — Rad kluba u ovom mesecu bio je posvećen svim vrstama rotarskog služenja. Dok se druželjublju poklanjala naročita pažnja za vreme praznika, slava i rođendana, dotle se u ostalim danima radilo najintenzivnije. Rotary klubu Šangaj poslao 850.— din. naime našeg doprinosa za one koji trpe u ratu na Dalekom Istoku. Bogdan Knežević održao predavanje: „Šta znači služenje u zvanju za mene?“ Br. Veljko Stefanović referisao o svom putu u Bugarsku a nerotar g. Dr. Kosta Panajotović, lekar iz Niške Banje, održao predavanje „O turizmu u okolini Niša“, na osnovu kojega, i sugestija iznetih u njemu, donete su korisne odluke u Odboru za služenje zajednici, koji se nakon toga sastao i održao svoju sednicu. Isplaćene nagrade za najbolje izrađene teme za sv. Savu: U Drž. trg. akademiji po temi „Kakav privrednik treba da budem kada znam da najviše zasluži onaj, koji služi najbolje?“ nagradu je dobila jedna učenica, a u Drž. Gimnaziji po temi „Kako ću služiti zajednici?“ nagradu je dobio jedan učenik.

Novi Sad. — Najvažniji događaj ovog meseca jeste poseta br. Guvernera Pavlovića o. g. Otvarajući sastanak predsednik Dr. Branko Petrović uputio je sledeći pozdrav bratu guverneru: uveren sam da dajem izraza mislima i osećajima svih prisutnih upućujući sa ovoga mesta srdačan pozdrav našem dragom gostu Guverneru našega Distrikta bratu Stevi Pavloviću. Guvernerska poseta predstavlja za Rotari klubove uvek radostan događaj, pa tako i sednice, koje se tom prilikom održavaju, imaju, da se tako izrazim, naročiti i svečani karakter. Pozdravljajući brata Guvernera kako u ime svoje, tako i u ime sve braće novosadskih Rotara i naših dragih sestara koje na žalost nisu prisutne, ali koje su me molile da njihov pozdrav isporučim, ja mu od sveg srca želim, da se u našoj sredini oseća prijatno, da sa današnjeg našeg sastanka ponese najlepše utiske i iskrenu želju da nas što pre opet poseti. Isto tako srdačno pozdravljam i našeg dragog pastguvernera, br. Dr. Vladu Belajčića, koji je posle izostanka od skoro 2 meseca opet došao u našu sredinu. Mi se od srca radujemo da ga među nama vidimo. Uveravamo ga da smo mi za celo vreme njegove bolesti stalno najvećim simpatijama mislili na njega želeći da se što pre oporavi i da ga što pre u braćskom krugu možemo pozdraviti. Uvaženi braće Guverneru, i draga braćo Rotari, — Neka mi bude dozvoljeno, da ovom prilikom u ovom svečanom momentu bacim jedan osvrt osam godina unazad i da Vam u kratkim potezima iznesem istorijat osnivanja Rotari kluba u Novom Sadu. 10 oktobra 1929 godine, oko 40 uglednih novosadskih građana, dobilo je iz Beograda pismo duguljastog oblika sa žigom oblika točka na naslonoj strani ispod koga je stajao naziv: Rotary Club Beograd. U to vreme, mi nismo skoro ništa znali o Rotarstvu, a bilo ih je među nama, koji o tom pokretu, uopšte, ništa nisu znali. Otvorivši pismo nama

je odmah pao u oči potpis našeg poznatog javnog radnika i opšte omiljenog i svima simpatičnog Dr. Voje Kujundžića. Brat Voja nas u pismu poziva, da 12 oktobra u 8 sati uveče dođemo u restoran „Bela lađa“ — radi dogovora u cilju osnivanja Rotari kluba u Novom Sadu. I mi smo došli — skoro u punom broju, koliko nas je bilo pozvano. Moram danas iskreno priznati, da nas je, na taj sastanak privukla više „radoznalost“ — nego misao i želja za osnivanjem Rotari kluba, jer o rotarstvu, kao što sam već napomenuo, — jedva smo pojma imali i smatrali smo ga za običnu humanu odnosno karitativnu organizaciju, kakvih je u Novom Sadu već bilo u dosta velikom broju a u kojima smo, skoro svi bez izuzetka, bili ne samo začlanjeni, nego kao pretsednici ili članovi uprava i aktivno zaposleni bili. Tome sastanku prisustvovali su od strane Beogradskog Rotari kluba braća: Dr. Voja Kujundžić, Adolf Münch, Sreta Obradović, Ika Panić i Josip Hrnčir. Pošto su nam braća iz Beograda, u prvom redu br. Voja i br. Hrnčir razložili ideologiju rotarstva, nadalje ciljeve i zadatke kao i sam rad Rotari klubova, oduševljenje prisutnih je bilo toliko, da su odmah rešili, da se u Novom Sadu osnuje R. K. i pretvorili su konferenciju u skupštinu za konstituisanje, te je konstituisanje odmah i izvršeno. Gajenju i širenju drugarstva posvećivana je bila uvek naročita pažnja a isto tako nastojalo se da svi članovi budu prožeti iskrenim i nepokolebljivim osećajima služenja Klubu, zvanju i zajednici. — Predavanje iz zagrebačkog zapisnika br. 431 „O problemu podunavlja“ preuzeo je br. Dr. Sekulić za koreferat. Br. Dr. Subotin održao je referat iz zvanja: O našim samoupravama iznoseći pri tome važnije principe na kojima počiva naše zakonodavstvo o samouprava kao i načinu kako se ono stvarno u praksi primenjuje. — Sastanak od 28 jan. proveden je isto tako svečano. Tog večera je Klub stekao dva nova člana, Milutina Komana i Lazara Atanackovića, koji su u prisustvu sestara toplo pozdravljeni.

Osijek. — Povodom izvještaja „Grazer Rotarier“ da za njihov klub važi arijevski paragraf održao je br. dr. Uzelac slijedeći govor: Iz vlastite pobude kao čovjek i rotar a pogotovo kao predsjednik jedne ustanove čiji je glavni i konačni cilj da svojim radom nastoji izgladiti sve suprotnosti među narodima svijeta, stvoriti uslove za međunarodno izmirenje i zbližavanje i osigurati mogućnost međunarodne saradnje na osiguravanju svjetskog mira, — dužnost mi je, da se dotaknem jednog nedavnog događaja iz rotarskog života. Taj događaj koji se odigrao u R. K. u Grazu, objavljen je u „Grazer Rotarier“. Moje je lično mišljenje a i rotarski osjećaj da su se braća u Grazu teško ogrešila o temeljne principe rotarstva i da je moja, a vjerujem i Vas sviju dužnost, da povodom ovog konkretnog slučaja, dignemo naš glas protiv primenjivanja arijevske paragrafa u Rotarstvu, a pogotovo, kako je dobro primetio brat predsjednik subotičkog kluba, kada antisemitizam nije temelj državnog poretka u Austriji. — Ja vjerujem da će austrijski klubovi sa indignacijom odbiti zaključak R. K. Graz kao opasan po rotarska stremljenja kojima je težnja da stvore jednog novog i boljeg čovjeka, pravog i iskrenog rotara, koji će sa sitom ljubavi i rotarskom iskrenosti gledati na svoga bližnjega bez obzira kojoj rasi, kojoj narodnosti i vjeroispovijesti pripada.“ — Nadalje održao je br. dr. Uzelac predavanje o vitaminima. — Pročitano je iz „Grazer Rotarier“ članak „Što se dešava s našim novcem“. Za svakoga rotara uplaćuje se „Per Capital Tax“ od dol 4½ godišnje što pri sadanjem broju rotara iznosi dol. 834.000. Od tih dol 4½ otpada na sam centralni sekretarijat u Chicagu dol. 1.61, za distriktne guvernere dol. 0.81, za osnivanje novih klubova dol. 0.46, za konvenciju dol. 0.54 itd. Austrijski klubovi spremaju se da pokrenu pitanje snizavanja ove doista previsoke takse ako ne već za klubove iz bogatih država a ono bar za distrikte centralne Evrope. — Jož su održali predavanja: Dr. Žiga Brill: Slinavka i šap. Pretsjednik dr. Uzelac

čitao je svoj referat o provedbi naše akcije za pomoć nevoljnima grada Osijeka. Br. dr. Julije Batory govorio je o zbrinjavanju novorođene djece siromašnih roditelja.

Pančevo. — Predsednik brat Mihailović isporučio je pozdrave Rotari kluba u Vršcu, gde je bio 4 o. m. na sastanku. — Predsednik predlaže da se pančevačkom Srpskom crkvenom pevačkom društvu dade prilog za spomen klinac. To je najstarije pevačko društvo ne samo u Jugoslaviji nego i na celom Balkanu, koje 12 i 13 juna 1938, proslavlja stogodišnjicu svoga opstanka i rada na kulturnom polju. Danas se na čelu ovog stoletnog pevačkog društva nalazi kao društveni predsednik naš brat i pastprezident Jefka Spaić, a kao članovi upravnog odbora brat Mileta Tomić i brat Emil Kaćura. Po prednjem predlogu Klub je doneo odluku, da se društvu podari din. 1000 za spomen klinac. — Brat guverner je 18 januara učinio zvaničnu posetu našem klubu. Predsednik je otvorio sastanak i naveo je da ima danas retku priliku da pozdravi tri radosne stvari. Brata guvernera, koji nam je došao u zvaničnu posetu izrazivši mu dobrodošlicu, brata Gramberga, koji se vratio oporavljen sa dužeg lečenja i brata Kunda, koji je za svoj rad u Crvenom Krstu odlikovan zlatnom medaljom. — Brat guverner izrazio je svoju radost da se nalazi u našoj sredini i zahvalio se braći, jer je iz radne sednice upravnog odbora koja je održana pre sastanka ustanovio sa zadovoljstvom da klub i pojedini članovi odgovaraju u svemu svojim dužnostima u radu na ostvarenju rotarskih ciljeva.

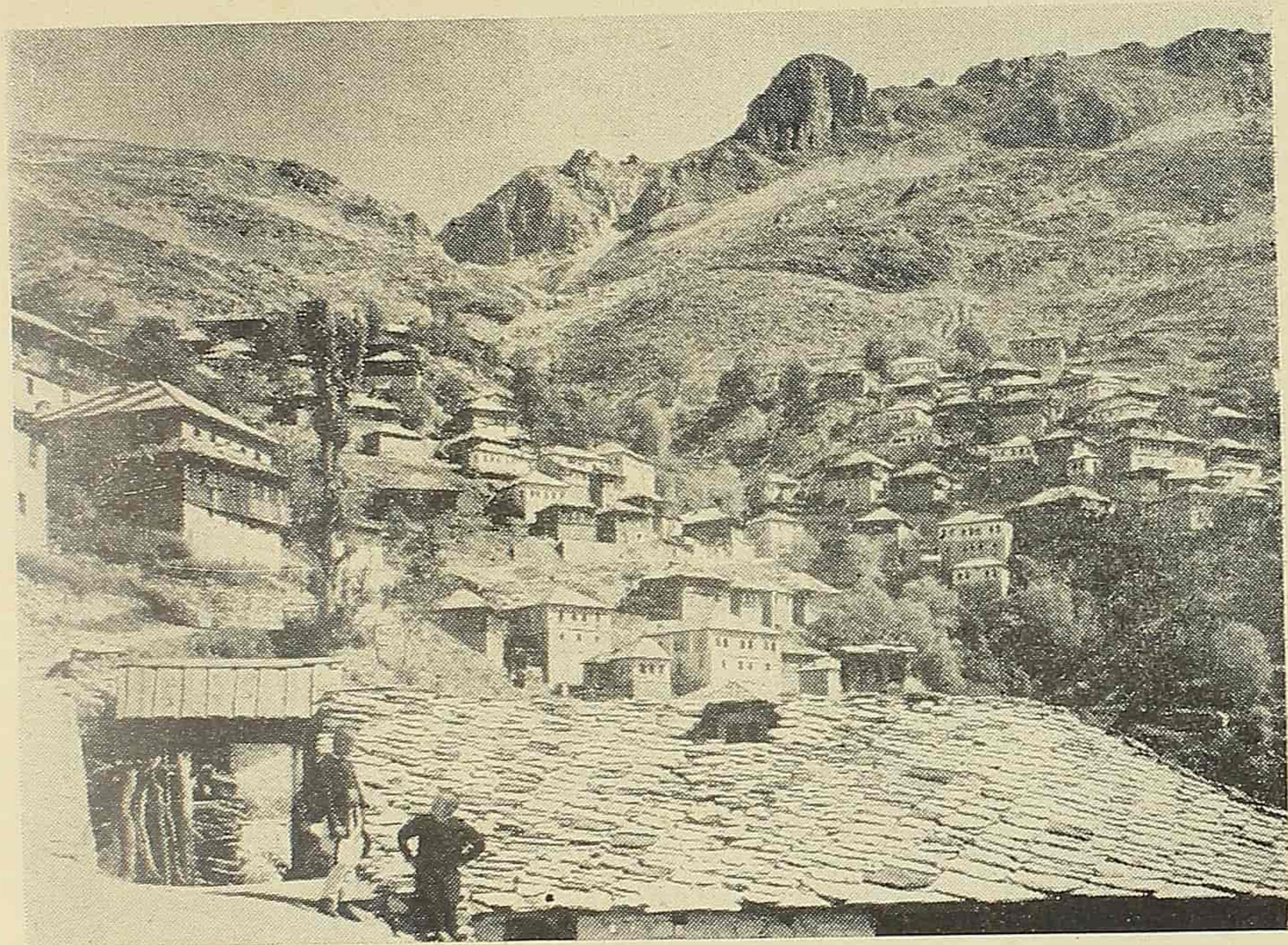
Sestrinsko veče je održano 22 januara u cilju zbliženja našega kluba sa okolnim bratskim klubovima. Dr. Mihajlović održao je zatim veoma interesantno predavanje „Rotari i žena“ u kome je izneo položaj žene u društvu i javnom životu od početka do danas i njen položaj prema rotarskim ciljevima. Veče je provedeno u drugarstvu i dobrom raspoloženju sa braćom iz drugih klubova i ostalim gostima do pred samu zoru.

Petrovgrad. — Uveli smo jednu novost na našim sastancima u vidu dvominutnih referata, o tome šta je ko i gde čitajući zapazio. Kao prvi referent, sam predlagatelj te novosti brat dr. Dimitrije Kristić nam je citirao interesantne odluke iz časopisa „Matica Rada“ iz pera Milana Marjanovića „Frank B. Gilbert, jedan od klasika naučne organizacije rada i njegova gospodja“. — Nagrade za najbolje izradjene teme prilikom proslave Sv. Save u visini po jedan zlatan dukat, predate su određenim učenicima i to: u Državnoj Realnoj Gimnaziji učenici osmog razreda **Frajnd Evi** za najbolje dati odgovor na pitanje „**Kako ću najbolje služiti porodici, svom narodu i čovečanstvu**“. U Trgovačkoj Akademiji učeniku četvrte godine **Laslou Turí** za najbolje dati odgovor na pitanje: „**Kako bih podigao standard svog duhovnog i materijalnog života**“. U višem tečaju škole Trgovačke omladine učeniku II godine **Dorđu Vujiću** za najbolji odgovor „Kako ću najbolje poslužiti sebi, mušteriji i šefu“. Nagrade su predane na Sveto-Savskim svečanostima u prisustvu mnoštva roditelja i naišle na odličan prijem i zadovoljstvo kako nagrađenih isto i njihovih nastavnika. U toku meseca razdeljeno je sirotinji kao hitna pomoć Dinara 2000.— i time ublažen jad u nekoliko bednih porodica sa mnogobrojnom decom.

Sarajevo. — Iznenadna smrt br. Dušana Davidovića porazila je svu braću rotare. Br. potprets. Ristić otvarajući sastanak predlaže da se iz pijeteta i pod dubokim dojmom smrti našeg dragog brata pastpresidenta Dr. Dušana Davidovića, bana Drinske banovine, večeras pročitaju samo depeše i pisma saučešća. Iza toga je brat potpretsjeenik izvijestio braću koja nisu bila u Sarajevu o toku komemorativne sjednice. Izrazili smo saučešće porodici, i izvjestili brata guvernera. Na komemorativnoj sjednici je votirano umjesto vijenca na odar pok. brata bana po 250 din. za „Sirotinjski hljeb“, Šegrtskom domu, Društvu Prosveti i pogorelcima Kolobarina hana.

Na idućem sastanku brat predsednik je dao ovu izjavu: **Molimo sve bratske klubove da ovim putem izvole primiti našu najtopliju blagodarnost za izraženo saučešće prigodom našeg velikog gubitka smrću pastprezidenta Dr. Dušana Davidovića, bana Drinske banovine.** — Brat Kosta Mandić je održao veoma interesantno predavanje o stanovištu Sarajeva od a.-u. okupacije do danas.

Tajnik čita veoma toplo pismo koje nam je uputila gđa Rajka, supruga brata bana Dr. Davidovića u kojem zahvaljuje klubu na izraženom saučešću. — Brat Mane Šušnjar drži predavanje: O proizvodnji hljeba. Nakon toga se je razvila diskusija o predlogu zakona o otvaranju i zatvaranju radnji.

Galičnik

Skoplje. — Rad u klubu ovog meseca nije bio obilan, usled praznika. Održana su tri sastanka, sa dva predavanja: Dr. Vid. Đurđević podneo je iscrpan referat o Sarajevskoj anketi o radnom vremenu, a brat Dr. Aleksije Jelačić dao je lepo predavanje: Tihookeanski problem. Klub je doživeo veliku Njegov vrsni član brat Dr. France Mesesnel, docent Skopskog Fakulteta izabran je u Univerzitetkom veću u Beogradu jednoglasno za vanrednog profesora u Skoplju.

Slavonski Brod. — Pročitana su nekoliko predavanja iz drugih klubova na koje se nadovezala plodna debata. Tako predavanje br. Pina (Petrovgrad): O Komasaciji, brata dr. Digovića (Zagreb): o Podunavlju i još jedno iz Zagreba: o Enciklopediji italijana. — Brat tajnik je izvestio klub da su prehranbene stanice za ptice postavljene i da im je osigurana hrana.

Sombor. — Rad se sastojao u sledećem: brat Ivan Kristoforović održao je vrlo interesantno predavanje: O slobodnoj trgovini, izneo je razna ograničenja i težnje pojedinih država na polju razmene dobara kao i štetan pravac autarkiskog

režima, brat Dr. Kosta Grgurov referisao je o radu čehoslovačkog distrikta, brat Đura Racić održao je veoma značajno predavanje o pozivu trgovaca uopće sa ekonomskog i etičkog stanovišta a brat Miloš Lepadat održao je predavanje: O suprotnosti današnjeg vremena, izneo je napredak tehnike u 20 veku, savršenoj brzini saobraćajnih sredstava, koja bi prvenstveno trebala da služe upoznavanju i se upotrebljava za štetnu propagandu, brat Miloš Lepadat referisao je o 400-tom sastanku R. K. Subotice, brat Isa Popović referisao je predavanje brata Todora Mahina iz Zemuna, O staroj i novoj Kini, brat Julije Müller održao je predavanje O služenju zajednici, iznoseći načela adrese podnesene konvenciji u Nici. — O Sv. Savi biće razdeljene nagrade za najbolje napisane sastave po temi: Najbolje služi, ko drugome služi. Temu su radili učenici Trg. Akademije i Učiteljske škole. Nagrade su prve dve po 250 din., treća od 100 din., i četvrta od 50 din.

Split. — Na svojoj prvoj sednici osvrnuo se klub na članak br. Drage Paljage: Istorija i život našeg pomorstva i pomorske trgovine („Jug. rotar“ — decembar 1937) pa je konstatovao da su mnogi navodi površni i netačni, pa da se o tome pošlje izveštaj i bratu Guverneru. — Osmoro braće i četiri sestre posefili su sestrinsko veče kluba Šibenik, te je palo puno hvale za susretljivost i pažnju koju ukazuju braća Šibeničani. — Brat Miloš Šupuk past-president kluba Šibenik i njegova gospođa, poznati po svojoj gostoljubivosti i srdačnosti, priuštili su našoj braći i sestrama nekoliko časova ugodnog raspoloženja na svom imanju na slapovima Krke.

Stari Bečej. — Na glas o smrti velikog našeg književnika i komediografa Branislava Nušića, predsednik Šuput komemoriše pokojnika našta sva braća odgovaraju sa: Slava Nušiću! — Brat predsednik je nabavio dva časovnika, koja će predati kao prvu i drugu ngradu za najbolje izrađene teme u ovd. gimnaziji. — Pokrenuto je pitanje o suzbijanju prosjačenja u gradu. — Predsednik predlaže da se povede akcija o određivanju 10 nagrada za najbolje poljoprivredne sluge, čime bi se postigla utakmica u primernom službovstvu.

Subotica. — Učešćem svekolike braće vršene su pripreme za naš 400-ti sastanak, koji smo održali 22 januara u prisustvu brata guvernera, mnogih gostiju rotara, bivših rotara iz Subotice i velikog broja sestara. — U svom pozdravom govoru rekao je brat predsednik Roth, obraćajući se damama, da u njima ne gledamo samo bujne cvetove, nego naše drugarice, čuvare naših kućnih ognjišta, čvrste stupove društva i legendarne čuvare naše narodne slobode. — Nakon pozdravnih reči brata guvernera i prvog našega predsednika brata ing. Milana Manojlovića govorio je brat Dr. Ilija Pržić, tajnik bratskog kluba Beograd, i istakao je, da je naš klub poznat i preko granica naše države radi svojega humanog rada, te delanja na terenu međunarodnog mira. — U vezi sa ovim 400 sastankom izdao je brat Šokčić, novinar broj svojega nedeljnika „Neven“ u znatno proširenom obimu, koji je broj u celosti posvećen Rotarstvu. Ovaj broj „Nevena“, koji je u našem gradu pobudio veliku pažnju znatno je doprineo tome, da se šira javnost pobliže, a i ispravno upozna s rotarskim ciljevima i radom. — U nastavku naše rotarske svečanosti održana je naredni dan izložba i berza maraka ovdašnjeg Filatelističkog društva „Bačka“, koje društvo nam već druge godine ukazuje pomoć i saradnju u vezi naše „Zimske akcije“. Pre otvaranja ove izložbe upoznao je predsednik ovoga društva građanstvo, koje je u velikom broju prisustvovalo otvaranju, sa humanim radom ovdašnjeg Rotary kluba, specijalno pak u njegovoj „Zimskoj akciji“, koju provodi već treću godinu. —

Sušak. — Na klupskom sastanku od 5. januara 1938 god. svečano je primljen u članstvo novi član brat Karlo Urbanetz, hotelijer iz Crkvenice, sa klasifikacijom: hotelijerstvo. Na taj je način ispunjena klasifikacija, koja je za naš klub, koji djeluje u Sušaku, važnom turističkom centru, od velike važnosti. — Predavanja održali su

braća Dr. Ivo Lipovščak: „Italijanska policija, njen razvitak i organizacija“, te brat Gjurio Ružić: „O nacrtu budžeta grada Sušaka za godinu 1938/39“. Gost nerotar viši gradski inženjer Lujo Rac održao je na sastanku od 26 januara vrlo opširno i zanimljivo predavanje o obskrbljivanju grada Sušaka pitkom vodom.

Šibenik. — U novu godinu 1938 ušao je naš klub lijepim riječima i željama pretsjednika Dr. Rismondo na prvom sastanku Nove Godine održanom 6 januara. Primili smo bezbroj čestitaka iz svih krajeva svijeta, kao i specijanih pisama i želja od pojedinih uvaženih Rotara, specijalno Engleske i Amerike. Naš klub je svima uzvratio i redovito čestitao kako to odgovara rotarskoj organizaciji i principima koji je rukovode.

Petnaestog januara održana je Ladies Night uz sudelovanje 62 lica, među kojima i pretsjednik Rotary Kluba — Split Ing. Mardešić sa još četvoro braće svi u pratnji sestara. U veoma bratskom raspoloženju provedena je ta noć.

Varaždin. — Klub je dne 23 jan. obavio svečano primanje 4 nova člana. Dne 15 jan. održano je sestrinsko veče, koje je vanredno dobro uspjelo, a naročito se sestrama dopalo predavanje brata dra Krajanskog pod naslovom: O novoj tački rotarskih ciljeva: Služenje u braku. Opštem raspoloženju je doprinelo i predavanje braće Deduša i Damaške: O pticama, sa diapozitivima varaždinske braće u pričijem obliku. — Održana predavanja: Ing. C. Ostoić: Prilike na dalmatinskim ostrvima u zimi, klima, flora, običaji o Božiću itd; Ferenčić Franja: Podležu li taksi narudžbenice robe.

Velika Kikinda. — Predavanja: Ing. Nikolajević: O potrebi vezivanja Đale kratkom poprečnom vezom sa prugom iz Kikinde preko Mokrina. Ing. Hilier: O snabdevanju Evrope električnom strujom, pa se tom prilikom obazire i na elektrifikaciju Jugoslavije i na lokalnu električnu centralu i njezin rad. — Izabran i primljen Leandro Brozović, veterinar.

Vinkovci. — Predavanje drži brat ing. Petar Marčelić o „Osnovi tehnike“. Iznosi u kratkim crtama razvitak tehnike označujući kao najznačajniju karakteristiku moderne tehnike njezine znanstvene metode. Objašnjuje raznim primerima metode fizikalnog istraživanja, koje idu zatim da kvalitet definiraju s kvantitetom. Čine se pripreme za jedno sestrinsko veče, krajem meseca.

Vršac. — Predavanja su održana: br. Petra Krauze: O mutnoći vina; br. Dr. Eugen Klier: Istorija Vršačke kule; Đura Jovanović: O 100-godišnjici fotografije; br. Dr. Nikola Stefanović: O okružnom sudu u Beloj Crkvi, i pitanje preseljavanja istoga u Vršac; br. Ing. Milivoj Pavlović: O radu Zadružne vinogradarske škole i Enološke stanice u Vršcu. — Ovoga meseca učinio je brat Guverner klubu svoju zvaničnu posetu. Pretsednik brat Joca Georgijević, najsrdačnije pozdravio je brata guvernera Stevana Pavlovića; brat guverner zahvaljuje se na srdačnom dočeku na željezničkoj stanici, gde je bio dočekan od većeg broja rotara, i potom se zahvaljuje bratu pretsedniku na gostoljubivom prijemu u svome domu. Naglašuje da po zvaničnoj dužnosti danas posećuje klub, o ciljevima rotarstva ne želi da govori, s obzirom što klub postoji već više od dve godine, no pohvalno se izražava o lepoj frekvenciji članova, i o dosadanjem radu u klubu, što je dokaz da je rotarska svest duboko usadjena u članovima našega kluba.

Vukovar. — Predavanja održali: brat Ivo Klarić: Sukob Kine i Japana, br. Manfred Wachsler: Katastrofalna berba grožđa 1937. — Brat Spišić iz R. K. Zagreb održao je 2 jan. stručno predavanje: o Sakatoj deci, a isto veče održano je sestrinsko veče, koje je veoma uspelo i privuklo braću iz susednih klubova Sombora, Osijeka i Vinkovaca.

Zagreb. — Kao najvažniji događaj u životu kluba u mjesecu januaru treba da istaknemo zvaničnu posjetu, koju smo učinili Rotary klubu Ljubljana. — Prilikom te posjete uglavljen je rad komiteta Ljubljana—Zagreb, koji će već idući mjesec održati svoju prvu radnu sjednicu. — Program sjednica bio je vrlo bogat i interesantan. Na sjednici od 10 januara o. g. održao je rot. prof. ing. Čalogović lijepo predavanje o „Enciclopedia Italiana“. — Rotar dr. Branko Šenoa na sjednici od 17 januara o. g. upozna je članove kako nastaje jedna kazališna predstava, opisavši naporni rad, koji treba da se svrši, dok jedan komad dođe na pozornicu. — Dne 24 januara govori rotar Josip Horvath, glavni urednik „Jutarnjeg Lista“, o „Novinstvu“, a na sastanku od 31 januara predaje rotar ing. Viktor Horvath o temi „Linija Varšava—Beograd i zapadna Evropa. — Veoma interesantan referat o aktivnosti rotarstva u Poljskoj održao je rotar Stjepan Musulin, dok o rotarstvu u Argentini izvijestio je rotar Vladimir Mutafelija.

Zemun. — Izvršena je komemoracija za umrlog književnika Branislava Nušića. — Predavanja su održala braća: br. dr. Đorić: o značaju praznovanja sv. Save; br. Aleksandar Popović: o organizaciji službe štampe i rasturanju štampanih knjiga. — Brat dr. Andrejka referisao je o osnivanju Akademije nauka u Ljubljani.

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI (utorak, 20 h)	MORAVA - ĆUPRIJA KANTINA ŠEĆERANE (petak, 20 h)
BANJA LUKA HOTEL PALACE (petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana	NIŠ HOTEL „PARK“ (sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd.
BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ (poned. 20 h) topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu	NOVI SAD TRGOVAČKI DOM (petak, 20 h)
BITOLJ HOTEL JEVTIĆ (sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža	OSIJEK GRAND HOTEL (četvrtak, 20 h)
DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL (četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku	PANČEVO PIVARA WEIFERT (sreda, 20 h)

<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA</p> <p>ponedeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ</p> <p>tekuća voda u sobama (četvrtak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO Vodeći hotel HOTEL EVROPA</p> <p>topla i hladna tekuća voda, (poned. 20 h) centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION</p> <p>topla i hladna tek. voda, centr. sreda 20 h) grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>	<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL</p> <p>topla i hladna tekuća voda, (petak, 20 h) centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>MARIBOR VELIKA KAVARNA</p> <p>Café-Restaurant-Bar (pon., 19.30 h)</p>	<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL</p> <p>(poned. 20 h)</p>
<p>SOMBOR TRGOVAČKI DOM</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK</p> <p>pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)</p>
<p>SPLIT HOTEL CENTRAL</p> <p>topla i hladna tekuća voda: (sreda, 20.30 h) kafana itd.</p>	<p>VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba (sreda, 20 h) u domu Kralja Petra Oslobodioca</p>
<p>STARA KANJIŽA KAVANA BAGI</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>	<p>VINKOVCI HOTEL LERNER</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL</p> <p>tekuća voda, centralno (četvrtak, 20 h) grejanje, garaža</p>	<p>VRŠAC HOTEL SRBIJA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA HOTEL SRPSKI KRALJ</p> <p>topla i hladna tekuća voda, (sreda, 20 h) centr. grejanje, garaža itd.</p>	<p>VUKOVAR GRAND HOTEL</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK PARK HOTEL</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN HOTEL CENTRAL</p> <p>topla i hladna tekuća voda, (četvrtak, 20 h) centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA</p> <p>tekuća voda, centr. grejanje, (četv. 20.30 h) garaža itd.</p>	<p>ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE</p> <p>vodeći hotel u Zagrebu (poned. 20 h)</p>

77 DISTRIKT R. I.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

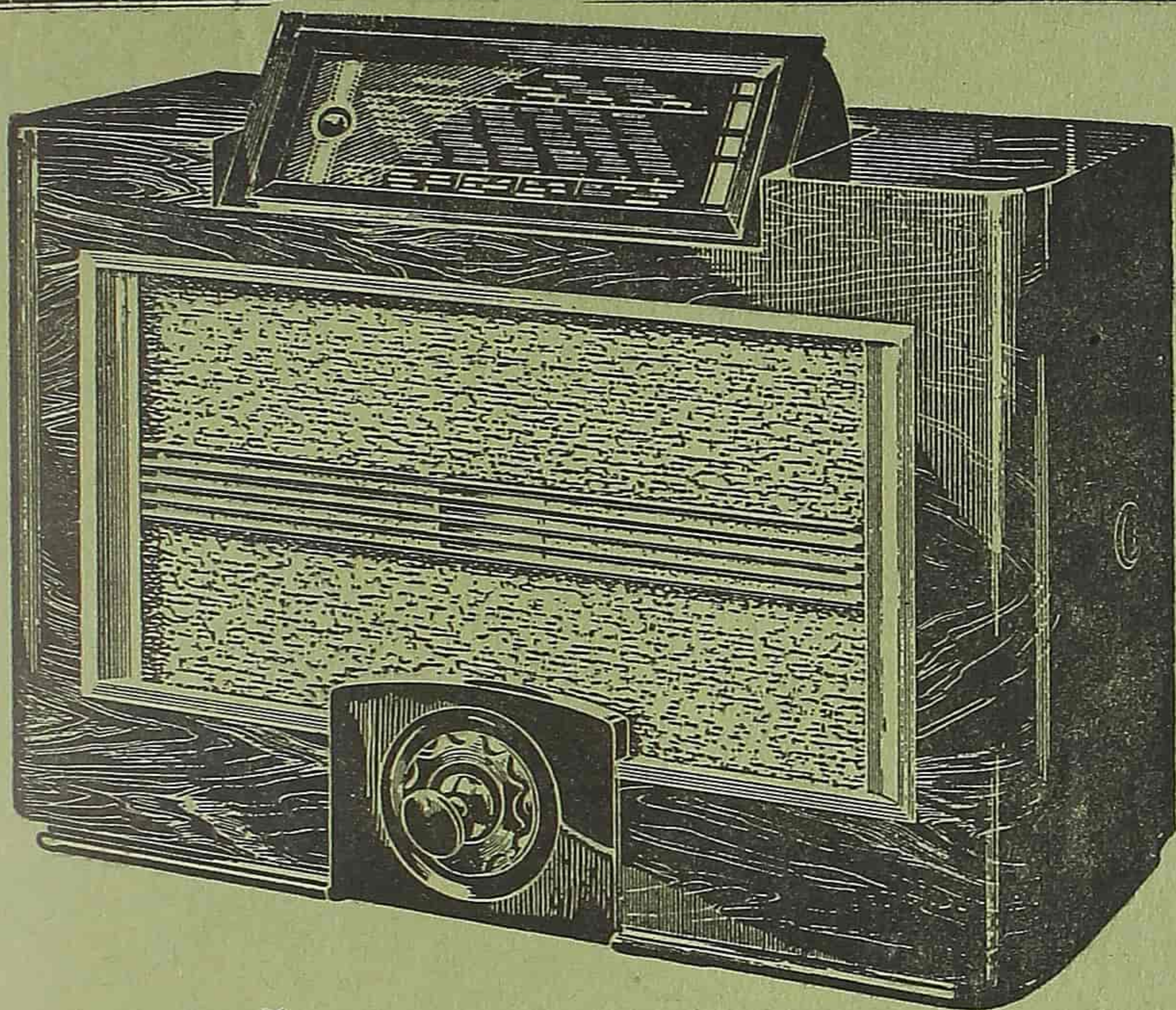
IZVEŠTAJ ZA MESEC JANUAR 1938 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održ. sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih čla- nova	Prosečni me- sečni postotak	Sastanci sa 100% prisutnih	Primedbe
1	Bačka Topola	16	4	16	14.25	89.06	0	
2	Banja Luka	15	4	15	11	72.72	0	
3	Beograd	50	6	50	38.5	77	0	
4	Bitolj	19	4	19	10.75	56.589	0	
5	Čuprija-Jagodina-Paraćin	25	2	25	12	52.17	0	
6	Dubrovnik	17	5	17	9.66	56.86	0	
7	Karlovac	22	5	22	16.50	82.76	0	
8	Leskovac	20	4	20	11.75	58.75	0	
9	Ljubljana	39	4	39	29.77	76.28	0	
10	Maribor	41	5	40.6	34.8	85.69	0	
11	Niš	21	4	21	18.25	86.90	0	
12	Novi Sad	36	3	33.66	28.66	83.85	0	
13	Osijek	29	4	29.25	25.5	80.42	0	
14	Pančevo	29	5	29	26.40	91.06	0	
15	Petrovgrad	21	5	21	18	85.72	0	
16	Sarajevo	25	5	25	19	77	0	
17	Skoplje	28	5	28	16.16	59.45	0	
18	Slavonski Brod	20	5	19	16	83.33	0	
19	Sombor	17	4	17	16.75	98.53	0	
20	Split	18	4	18	14.50	80.56	0	
21	Stara Kanjiža	21	5	21	14.4	68.57	0	
22	Stari Bečej	20	2	20	7.50	37.50	0	
23	Subotica	30	4	30	22.78	75.78	0	
24	Sušak	31	4	31	24.50	79.03	0	
25	Šibenik	18	4	18	10.50	58.30	0	
26	Varaždin	26	4	24	19.5	81.17	0	
27	Velika Kikinda	17	4	16.25	14.75	90.82	1	
28	Vinkovci	16	4	16	15	81.25	0	
29	Vršac	20	4	20	16.75	83.75	0	
30	Vukovar	18	5	18	16.20	90.00	0	
31	Zagreb	51	5	51.20	37.20	72.75	0	
32	Zemun	27	5	27	19	70.36	0	
	UKUPNO	801	×	794.96	602.28	2423.94	1	
	PROSEČNO	×	×	24.84	18.82	75.75	×	

N A P O M E N A:

Broj klubova koji nisu poslali izveštaj: 0

Broj klubova koji imaju frekvenciju 70% ili više: 24

Čudo radio tehnike

PHILIPS

„Mazurka 890“

Radio — automat, prijemnik sa svim rafinementima moderne radio tehnike! Ekskluzivni pronalasci ovog prijemnika iznenadiće i najvećeg probirača.

Pregledajte bez obaveze ovo čudo kod naših trgovaca

PHILIPS RADIO

J. HUTTER in DRUG
MARIBOR

Prva domaća tvornica klotova i silkova

Tvornica pamučnih štofova,
 mehanička tkačnica i bojadisaona vunениh proizvoda
 tvornica konca za šivenje najmodernija predionica

35.-

7503 58
Женске папуче, лаке и топле у црвеној, плавој и смеђој боји. Цена им је само Дин 35.—

Купите још данас топлу обућу!

Заштитите се од прехладе и блата

59.-

2451-48682
Топле дечје ципеле, израђене од fine које топло постављене и обшивене са финим мељом.

35.-

7503-58

Високе дечје папучице израђене од вуненог филца са кожним ђоном и филцаним међуђоном, грију ногу до изнад зглобова.

35.-

49.-

28632-635

Снежне ципеле за децу 4055-64709 топло постављене, чувају У овим ципелама биће Вашу децу од влаге и Вам ноге као у пећи, из-прехладе. Од Броја 31-35 рађене су од топлот сукна и обшивене кожом.

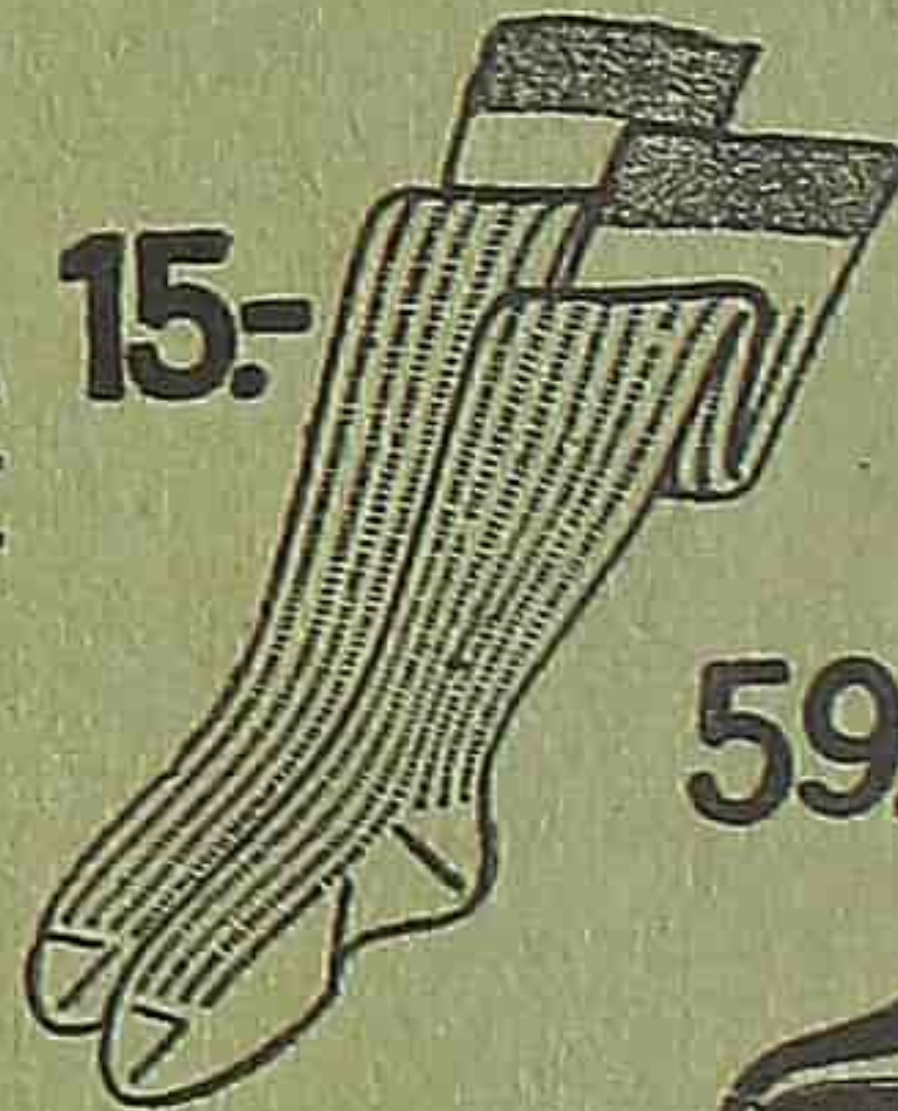
99.-

78155-651

Женске гумене каљаче са полувисоким петом, са појачаним шпигевима и рубом, сачуваће Вашу обућу од влаге а кућу од блата у влажним зимским данима.

15.-

59.-

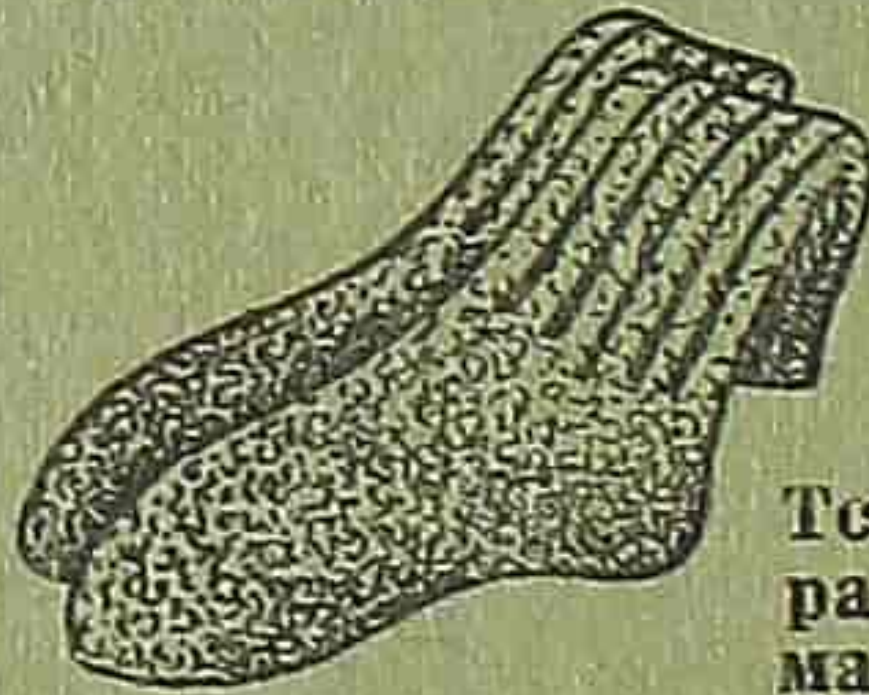

39.-

98157-660

Јакe мушке каљаче са специјалним појачаним ђоном. Чувају Ваше ципеле од влаге а кућу од блата.

Топле и трајне чарапе од најбољег мако флора.

ТОПЛЕ ЗИМСКЕ ЧА-ЧАРАПЕ. Татјана чиста шке Дин 15.—, женске Дин 12.—, дечје Дин 8.— 9.—

ЖЕНСКЕ ДУГАЧКЕ Чарапе. Татјана чиста вуна Дин 29.—, Платиране изавана свила изнутра вуна Дин 35.—

98992-693

Дечје гумене чизмице, постављене топлом фланелском поставом и појачаним шпигевима. Врло погодне за шеколку децу по води и блату.

Баџа